

2013 m. lapkričio 8 d., penktadienis

Nr. 41 (1055) | Kaina 2,50 Lt

D a i l ē | M u z i k a | T e a t r a s | K i n a s | F o t o g r a f i a

3

„Vyšnių sodas“ Kauno dramos teatre

5

Kitoks Londono kino festivalis

Vytauto Viržbicko paroda Grenoblyje

8

Scanoramoje „Robert'as Bressonas iš arčiau“

Mieli skaitytojai,

Visuose „Lietuvos pašto“ skyriuose jau prasidėjo laikraščių ir žurnalų prenumerata 2014 metams.

Nepraleiskite progos kas savaitę skaityti „7 meno dienas“, kurios pačios ateis į Jūsų namus.

Savaitraščio kaina kioskuose – 2,50 Lt,
o prenumeratoriams – 2 Lt.

Prenumeratos kaina 1 mėn. – 8 Lt, 3 mėn. – 24 Lt,
6 mėn. – 48, metams – 80 Lt.

„Kino“ žurnalo 1 numerio prenumeratos kaina – 6 Lt,
pusmečiui – 12 Lt, metams – 24 Lt.

Prenumeruodami mūsų leidinius palaikote mūsų darbą.

Tikra kelionė į Italiją!

„Kremerata Baltica“ ir violončelininko Mario Brunello koncertas Kongresų rūmuose

Živilė Ramoškaitė

Apie orkestro „Kremerata Baltica“ tarptautinę veiklą mūsų žinia-sklaida informuoja labai šykščiai. Galbūt daugiau apie tai turėtų kalbėti patys orkestro dalyviai? Juk Baltijos šalių muzikantų kolektyve groja nemažai vilniečių. Vilnius yra ir pats orkestro koncertmeisteris, talentingas smuikininkas Džeraldas Bidva. Besidomintiems „Kremeratos“ koncertų maršrutais ir programomis gali padėti tik interne-tas, orkestro ir jo vadovo Gidono Kremerio svetainės. Net ir fragmentiška pažintis su jose paskelbta informacija byloja apie stulbinamai intensyvių meninę veiklą. Pasaulyje pripažintas savito kūrybinio braižo kolektyvas, koncertuojantis visose ižymiausiose salėse su aukščiausio lygio solistais ir dirigentais, per ne-pilnus 16 metų suspėjo įrašyti 25 kompaktinius diskus, pelnyti „Grammy“ ir kitų apdovanojimų, suakupti didžiulį unikalų repertua-rą. Būtent jam tenka išskirtinis orkestro vadovo dėmesys. Galima sakyti, kad per repertuarą kuriama orkestro tapatybę. Jis nenori groti to, ką groja kiti, ieško naujos muzi-kos, „nenugrotų“ ar užmirštų kūri-nių. Nuolatinis ieškojimas, gal kartais netgi rizikingas, išreiškia šio kolektyvo savitumą ir unikalumą.

Ieškoma taip pat naujų netradicinių koncerto formų, į kurias paskutiniu metu orkestro vadovas, regis, deda ypač daug kūrybiščes energijos. Ipratome prie „Kremeratos“ koncertų, kuriuose visuomet pasirodo ir Gidonas Kremeris. Tačiau Kongresų rūmuose spalio 28 d. orkestras koncertavo be jo, o pats G. Kreme-ris toje pat salėje pasirodė anksčiau, spalio 11 d., kai su Gintaro Rinkevičiaus dirigojamu Valstybiniu simfoniniu orkestru atliko Jeano Sibeli-jaus Koncertą smuikui ir orkestrui d-moll, sutikta ilgomis audringomis ovacijomis. „Kremerata Baltica“ ši-syk grojo su ižymiu italių violončeli-

Mario Brunello repeticijoje Rygoje

NUOTRAUKA IS WWW.FAIILEM.LV

ninku Mario Brunello, su kuriuo pa-rengė naują programą, pavadinčią „Itališkos kelionės“. Šią programą, sudarytą iš italių kompozitorų retai skambančių kūriinių, pirmiausia jie pristatė Rygos publikai, o po kon-certo Vilniuje – Brno (Čekija) vy-kusiame festivalyje.

Pasaulyje gerai žinomas violon-čelininkas ir dirigentas M. Brunel-lo tarptautinę karjerą pradėjo po pergalės 1986 m. Piotro Čaikovskio konkurse Maskvoje. Garsusis mu-zikas koncertuoja ir kaip solistas, ir kaip dirigentas. Su savo įkurtu or-kestru „Orchestra d'Archi Italiana“ daug koncertuoja Italijoje. M. Bru-

nello su „Kremerata Baltica“ sieja ilgametė kūrybinė draugystė, bet specialią naują programą su šiuo maestro orkestras rengė pirmasyk. Jei neklystu, į Vilnių M. Brunello atvyko taip pat pirmasyk.

Mūsų muzikinio gyvenimo kontekste koncertas išskyrė unikalną programa ir aukščiausio lygio atlī-kimu, kurį apibūdinti paprastai pri-stinga tinkamų žodžių. Jau tarsi ži nome, kokį meistrišką grojimą demonstruoja „Kremerata“, bet ir vėl ji nustebino. Šiuokart ypač su-zavėjo orkestro skambėjimas, tobu-

NUKELTA I 2 PSL.

Tikra kelionė į Italiją!

ATKELTA IŠ 1 PSL.

lai sklidės į „prastos akustikos“ (nusistovėjės Kongresų rūmų salės apibūdinimas) erdvę. Pasirodo, ir šioje salėje gali nuostabiai suskambėti styginių. Gal tai lėmė muzikos išgyenimo intensyvumas, o gal grojimo technologijos subtilybės?

Pirmasis koncerto kūrėjas – Mieczysław Weinbergas (1919–1996) „Sinfonietta“ Nr. 2, op. 74, styginių orkestriui ir timpanams – iškrito iš itališkos programos konteksto, bet ne iš orkestro veiklos orbitos. Tai vienas iš naujam gyvenimui prikelty kūrinių, kurių gausu orkestro repertuare. Apie lenką ir žydų kilmės kompozitorių M. Weinbergą, gyvenusį ir kūrėsi Sovietų Sajungoje, pastaruoju metu prakalbo ne vienas muzikos tyrinėtojas. Kai kas ši kūrėjų laiko trečiuoju kompozitoriumi po Sergejaus Prokoфevo ir Dmitrijaus Šostakovičiaus. Kūrės labai intensyviai, būdamas gyvas jis laikytas Šostakovičiaus epigonus ir buvo labai mažai atliekamas. Dabar Vakaruose prasidėjo tikras šio autoriaus renesansas, leidžiami išrašai, atliekami niekada neskambėjė veikalai, kurių jis paliko labai daug. Iš klausos Weinbergų muzika man ištis priminė Šostakovičių, bet tai, regis, susiję su panašiu intonacinių šaltinių naudojimu – abu kompozitoriai nemažai sémési iš žydų folkloro. Turbūt kokiam nors užsieničiui būna panašūs kai kurie mūsų autoriai, naudojantys, sakykime, suartines. Keturių dalių „Sinfonietta“ skambėjo tarsi liūdnas pasakojimas, itin tragiškai ir žauriai prasidedančius rūščiu styginių unisonu ir garsiai timpano dūžais, o užsibaigiantis liūdnu valsu ir tyluteliu timpanų šureniu. Šiame kūrinyje sklandu baimė ir neviltis, bet kartu – ir žmogiška šiluma. Nežinau, ką konkretiau turėjo galvoje autorius, tačiau išpūdis tokis, jog jis pasakoja istoriją, kai kuriems soluojančiams instrumentams (ypač pirmajam smuikui ir altru) suteikdamas beveik gyvų personažų vaidmenį. O apie sąsajas su Šostakovičiumi ypač imi galvoti skambant trečiosios dalies (Adagio) išplėtotam alto solo.

Itališką programą, susijusią su opera, prieš koncertą trumpai pripastatė pats M. Brunello. Gaila, kad salėje jo balso beveik nesigirdėjo, o vertėja taip pat kalbėjo neaiškių, užsikirtinėdama ir visiškai nesuprasdama, kokius svarbius italių kultūros paveldo objektus maestro mini (salėje tai kėlė juoką, bet iš tiesų būtu labiau tikė verkti).

Giuseppe's Verdi Styginių kvartetas e-moll, kurį M. Brunello laikė

jus išraiškingoms trijų dalių metro melodijoms. Dėmesį traukė nepaprastai jautrus frazių artikuliavimas. Šios dalies muzikos vyksmas buvo itin artimas operinei kompozitoriaus kūrybai. Tikra staigmena tapo išplėtota judri finalinė fuga, atlikta su tinkamu užmoju ir atvedusi į labai greito tempo kodą ir šviesų pabaigos mažorą.

Kitas italių operos grandas Gioachino Rossini buvo pristatytas dviej

gaunat kelių garsų judėjimą). Orkestras jautrai reagavo į kiekvienu solisto judesį. Ši kūrinių aranžavo italių kompozitorius ir pianistas Elio-doro Sollima (1926–2000).

Paskutinis programos kūrėjas „Viaggio in Italia“ violončelėi ir styginiams sukurtas kito Sollimos – Elijodoro sūnaus, kompozitoriaus ir violončelininko Giovanni Sollima (g. 1962). Gimęs Palerme, kur jo tėvas praleido visą aktyvų gyvenimą,

tais garso išgavimo būdais ir išraiškingu solo monologu (*Alone*). Kūrino pradžioje sklidės linksmas dūzgiantis judėjimas sugrįzo jam baigiantis, linksmai dunksint būgnui. Tikra kelionė į Italiją!

Grįždama prie pradžioje minėtos per mažai žinomas „Kremerata Baltica“ kūrybinės veiklos, negaliu neprisiminti neseniai visame pasaulyje nuskambėjusio Gidono Kremerio organizuoto koncerto Berlyno filharmonijos kamerinės muzikos salėje, kur aktyviai dalyvavo orkestras. Žurnalistės Anos Politkovskės nužudymo dieną, spalio 7-ąją, įvykęs koncertas „Rusijai su meile“ („To Russia with Love“) buvo skirtas žmogaus teisėms Rusijoje. Pasak paties G. Kremerio, šiuo renginiu jis siekė palaikyti tuos žmones, kurie atsidūrė bėdoje, kurių teisės yra pažeistas. „Man neramu dėl to, kas vyksta“, – sakė iškilusis menininkas. Šio koncerto idėja daug ižymių muzikantų ir menininkų, dalis jų dalyvavo koncerte. Tai gyvoji fortėpijono legenda Martha Argerich, trimitininkas Sergejus Nakariakovas, pianistė Katia Buianišvili, fleitininkas Emmanuelis Pahudas, Nikolas Altstaedtas, Nobelio literatūros premijos laureatė Herta Müller ir kiti. Koncerete, kurio programą sudarė Piotro Čaikovskio, Sergejaus Prokoфevo, Dmitrijaus Šostakovičiaus, Mieczysławu Weinbergu, Sofijos Gubaidulinos, Arvo Pärti ir Leonido Desiatnikovo kūrinių, taip pat suskambėjo Giya Kancheli opusas „Liūdesio angelai“ („The angels of sorrow“), skirtas Michailui Chodorkovskiui jo 50-mečio proga. Kūrinių atliko G. Kremeris, Giedrė Dirvanauskaitė, vaikų choras iš Ukrainos „Ščedryk“ ir „Kremerata Baltica“. Beje, koncertą tiesiogiai transliavo pas mus gerai girdima radijo stotis „Svoboda“, o visam pasauliu jis buvo pristatas „Arte“ tinklapyje. Susidomėjusiems siūlyčiau susirasti išrašą ir patiemis pajusti šio pilietiško renginio atmosferą.

Mario Brunello repeticijoje Rygoje

NUOTRAUKA IŠ WWW.FAILIEM.LV

bene svarbiausiu programos numeriu, supažindino su visiškai nepažįstamu operų kūrėjo veikalui. Kompozitorius jis skyrė namų muzikavimui ir draudė viešai griežti. Tačiau veikalas vis tiek pateko į viešumą ir buvo puikiai įvertintas. Orkestrui griežti styginiams kvartetui parašytą muziką – didelis iššūkis. Šią užduotį „Kremerata Baltica“ įveikė pasigérētinai, privertusi sekti kiekvieną muzikos vingi. „Operisto“ G. Verdi melodinguumas ypač akivaizdžiai skleidėsi antroje dalyje, suskambė-

opusais. Pirmiausia sumažintos sudėties orkestras lengvai su polėkiu pagrojo trijų dalių Sonatą Nr. 6 D-dur, paskui, vėl suėjus visiems ir dirigentui atsiňešus violončelę, atliktos variacijos „Une Larme“ tema. Žavingą arijos temą M. Brunello violončelė išdainavo beveik gyvu žmogaus balsu. Žaisminges variacijos atskleidė turtingą violončelininko išraiškos priemonių arsenalą nuo patetiskos kalbėsenos iki lengvų žaismingų rikošetų (specifinis štrichas vienu strypo mestelėjimu iš-

muzikas kuria ne tik grynąjai muzikai, bet ir daug eksperimentuoja, bando įvairius mišrių menų projektus. (Su jo kūriniiais ir įvairiaisiais projektais galima susipažinti atsidarius *youtube*.) Vilniuje atliktas opusas įkvėptas įvairių italių kultūros objektų, tarp jų – Giotto freskos Asyžiaus šv. Pranciškaus bazilikoje, Sicilijoje girdimos įvairių etnosų muzikos ir kt. Ši aukštostas meistrystės reikalaujanti itin gyvą, kontrastų prisodintą veikalą atlikėjai pagrojo labai vaizdingai. Solistas nustebino savi-

Anonsai

Jaunuji Suomijos pianistų koncertas

Lapkričio 8 d. 19 val. Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Didžiojoje salėje skambins pianistai, atstovaujančių Suomijos Sibelijaus akademijai. Marijos Männikkö, Tuomaso Kyhykyneno, Roope Gröndahlo koncertas – tarptautinio pianistų mainų projekto „Crossing Keyboards“ dalis.

Projekto „Crossing Keyboards“ pradėtas 2009-aisiais. 2013 m. tėsiant projektą, į jį įsiliejo Lietuvos muzikos ir teatro akademija.

Pagrindiniai projekto tikslai – reprezentuoti aukštąjį mokyklą, dailintis pedagogine patirtimi ir žiniomis, suteikti studentams galimybę prisistatyti plačiai kitos šalies auditorijai. Mainų idėja įgyvendinama kickvienos akademijos dėstytojams

ir studentams vykstant į kitas aukštąsias mokyklas, surengiant koncertus ir dėstytojų meistriskumo kursus.

„Crossing Keyboards“ projektas yra puiki galimybė dinamiškai plėtoti ryšius su bičiuliais latviais, esais, suomių. Džiaugiuosi tuo, nes svarbu nuolat kūrybiškai bendrauti ir su artimiausiais kaimynais“, – sako LMTA Fortepijono katedros vedėjas prof. Jurgis Karnavičius.

„Crossing Keyboards“ veikloje dalyvauja dėstytojai Juris Kalnčiūmis, Janis Maleckis, Tomas Ostrovskis (Latvijos muzikos akademija), Ivari Ilja, Peepas Lassmannas (Estijos muzikos ir teatro akademija), Hui-Ying Liu-Tawaststjerna, Jussi Siirala (Sibelijaus akademija), Jurgis Karnavičius, Petras Geniušas (LMTA).

Lapkričio 18 d. laukiama Estijos muzikos ir teatro akademijos. LMTA

pianistų komanda jau lankesi Rygoje, Taline ir Helsinkyje.

Lapkričio 8-osių koncerto programoje: X. Montsalvadge, S. Palmgreeno, E. Granados, F. Liszto, S. Rachmaninovo, J. Brahmo, E. Rautavaaros, A. Skriabino, E. Chabrier kūrinių.

Vilnius Mama Jazz 2013

Lapkričio 14 – 17 dienomis vyks XII tarptautinis džiazo festivalis „Vilnius Mama Jazz 2013“. Lapkričio 14 dieną 19 val. Vilnius rusų dramos teatre gros Miguelis Zenonas – saksofono virtuozas iš Puerto Riko. Lietuvoje Miguelis gros su savo ilgamečiais bendražygiai pianistu Luisu Perdomo ir bosininku Hansu Glawischnigu.

Kitas atlikėjas – saksofonininkas Ernie Wattsas (JAV) yra įsiminėjęs daugiau nei 500 plokštelių, išleidęs 18 albumų, laimėjęs dvi „Grammy“

statulėles. „Vilnius Mama Jazz“ publica pamatys jo kolektyvą, susibūrusi beveik prieš du dešimtmecius, su pianistu Christofu Saengeriu, bosininku Rudi Engeliui ir būgnininku Heinrichui Koeberlingui.

Tą patį vakarą, 22 val. muzikiniam klubė „Tamsta“ Neda ir Vytauto Labučio džiazo kvarteto muzikantai pristatys naują grupės albumą „Sounding City“, kuris pasirodė šių metų vasarą.

Lapkričio 15 dieną 19 val. festivalis kvies į Vilnius rusų dramos teatrą susitikti su trimis norvegų džiazo meistrais: vienu ijomiausiu šių dienų norvegų trimitininkų Arve Henriksen, Jan Bang (elektronika, loops) Stianu Westerhusu (gitara), tačiau pačioje koncerto pradžioje klau-sysmės taptautinio jaunųjų pianistų konkurso „Jazz improvizacija“ laureato, kuris paaikškės tik trečiadie-

nio (lapkričio 13 d.) vėlų vakarą.

Rusų dramos teatro scenoje tą dieną pasirodys „Snarky Puppy“ (JAV), „Fankas“, džiazas, „world music“ – pagrindinės sudedamosios daly, iš kurios savo karštligišką muziką konstruoja „Snarky Puppy“.

„Tamtos“ muzikos klubas 22 valandą pakvies į lietuviškų jaunimo džiazo grupių koncertą. Girdėsime „Fun Clock“, „Soul Moustache“ („Siels ūsai“).

Lapkričio 16 d. muzikos klubė „Tamsta“ 21 val. pasirodys kėdainiškių grupė „The Proof Quartet“ ir vienės garsiausiai Lietuvos džiazo būgnininkų Arvydas Jofė.

Lapkričio 17 dieną, 19 valandą Vilniaus kongresų rūmuose laukia susitikimas su „Grammy“ laureatu, kubiečių pianistu Gonzalo Rubalcaba, kuris pasirodys su grupe „Volcan“.

Vieniši pamisėliai

„Vyšnių sodas“ Nacionaliniame Kauno dramos teatre

Kiekviena kiaulystė turi būti su saiku.
Antonas Čechovas, „Vyšnių sodas“

Artūras Areima – jaunas režisierius, mėgstantis statyti klasikinę dramaturgiją. Kartais pats mėgsta pasivadinti teatro chuliganu, kartais taip jį pavadina teatro viešių rysių darbuotojai, labai retai – teatrologai. Tiesa, kartais jo elgesys su klasikiniai tekstais gali atrodyti chuliganiškas: iš tiesų kam nors galėjo suspausti paširdžius matant, kas nutiko Schilerio ar Shakespeare'o tekstams. Nors po kai kurių O. Koršunovo sprendimų A. Areima atrodo nuosaikus. Taigi – gana drastiškas, kad išgaudintų klasikos gerbėjus, ir nepakankamai drąsus, kad aplenkutį ryškesnius lietuvių režisierius, A. Areima ėmési dar vieno klasikinio kūriniu – A. Čechovo „Vyšnių sodo“.

„Vyšnių sodo“ galima interpretuoti labai įvairiai. Kitaip tikriausiai jis nebūtų vadinas klasika. Jau pati pjesės gyvavimo pradžia buvo susijusi su prieštaravimais: autorius ją vadino komedija, o štai ją statės K. Stanislavskis sakė, kad tai – tragedija. Ši diskusija niekaip nesibaigia. Net ir nebe pirmą kartą skaitant galima suabojoti pjesės žanru. A. Areima pasirūpino prieš premjerą išperti žiūrovus, kad jis statysias tragediją. Ir kad apskritai yra linkęs palaikyti K. Stanislavskio interpretaciją. Taip pat režisierius prisipažino, kad peržiūrėjo ne vieno „Vy-

nių sodo“ pastatymo įrašą. Rimo Tumino bei Eimunto Nekrošiaus – taip pat. Tad žiūrint spektaklį juntamas tuminiškas-nekrošiškas dvelksmas neatsitiktinės.

Stanislavskiškame A. Areimos vyšnių sode praleidus keturias valandas norisi poilsio. O pailejus galima sėsti ir galvoti, kaip prisiminti. Atminty iškyla tuminiška scenografija (žinoma, su Tuminui nesapnuotais prieskoniais; scenografija – A. Areimos ir Povilo Ramanausko), nekrošiški veiksmai scenoje (ivairūs prausimosi, plovimo ritualai, simboliai turintiapti veikėjų reinkarnacija i gyvūnus), pabaigos jausmas (labiausiai jis kelia scenografiją: yrančios grindys, plytos, aptekėjusios sienos, į kiaurus stogus nurodantys vandens pilni dubenys ant grindų), pamišę veikėjai, sustojusio laiko pojūtis (ispūdis, kad niekas neįvyks, o spektaklis nesiibaigs), kažkur scenos kampe skambantis pianinas (Gabrielė Griciūtė). Ir dar vienas smulkus epizodas: pasilypėjęs Gajevas (Sigitas Sidlauskas) šukuoja sieną puošiančią šerono galvą.

Šis personažas vienintelis spektaklio metu rodėsi sujunges dramaturgo ir režisieriaus vizijas. Ir gal būtent dėl to vos ne vienintelis traukė žvilgsni: visi maži veiksmai, sveikiniamo kalba spintai, saldainiukai (kurių spektaklyje regis ne kas kita kaip Ranevkajos nuolat ryjamų pililių giminaičiai), planavimas nesuvainiant realios situacijos. Pjesėje išra-

nytas Gajevas scenoje tapo puikiu režisieriaus sumanyto nickam nekreikalingu klonu parado dalyviu. Tačiau kur kas sudėtingiau buvo tą patį efektą pasiekti su kitais personažais. Pasirinktos stilizavimo prie-

nenori nieko keisti, kurie trokšta, kad liktų kaip buvę. Bet vargu ar galima išprovokuoti pokyčius kirviu grasinant tiems, kurie tampa nuorodomis, o šiame spektaklyje, regis, ir priemonėmis kuriant savo darbus.

Scena iš spektaklio

D. STANKEVIČIAUS NUOTR.

monės ir ryškūs teksto bei veiksmo kontrastai sudarė išpūdį, kad labai norima žiūrovams parodyti, jog personažai yra vieniši, nereikalingi ir būtent todėl panišči. Bet tas prikišamas rodymas ir pakis koją. Mat jam išeikvota pernelyg daug energijos ir pamiršta visuma. „Vyšnių sodo“ tapo nereikalingų žmonių portretų galerija. Ir viskas. Dar galima buvo užčiuopti, kad režisierius mėgina kalbėti apie teatrą ir apie save teatre. Gaila, kad iš šios intencijos teliko pasižiūstymas kirviu Lopachino (Tomas Rinkūnas) rankomis prieš tuos senius, kurie

Dar vieną prisiminimas iš „Vyšnių sodo“: daugybė skirtingu laikotarpiu ir kontekstu nuorodų. Katalikų kryžius scenos gilumoje, knygos kietais ir minkštais viršeliais, piliuolės plastiniame indelyje, akinius nuo Saulės ir skarele pasipuošus Duniasha (primenanti varganą Jackie Kennedy kopiją; aktorė Gabrielė Aničaitė), Richardo Bacho „Džonatanas Livingstonas Žuvėdra“... sunku suvokti, tyčia taip padaryta ar netycia. To irgi reikėtų pasimokyti A. Areimai prieš užsimojant kirviu (metaforiniu, žinoma) prieš senuosius lietuvių teat-

ro ponus: tyčinių ženklų perteklių atskirsi, net jei ir ne visus ženklus perskaitysi. O štai šiame spektaklyje tokio pertekliaus paaškinimas kyla iš ne pačios geidžiamiausios interpretacijos: „Vyšnių sodo“ – tai ne Čechovo sukurtas pasaulis, o gydymo įstaiga, kurioje ilsi nuo gyvenimo pavargę, gal kiek per daug A. Čechovo priskaitę žmogeliai. Taip mastant jų aplinka, visi keisti, tarsi nelogiški daikai, visas elgesys pradeda rodyti pateisinami. Reali aplinka, persipynus su čechoviškomis haliucinacijomis, neracionalūs protrūkiai, neišplėtoti santykiai, dėl vyšnių sodo verkšlestanti Ranevskaja ir net nieko nedarymas, kad sodas būtų išgelbėtas, yra nulemti spektaklyje veikiančių ligonių sąmonės. Tokiu atveju A. Areimos „Vyšnių sodo“ galima laikyti Čechovo ir Keno Kesei lydiui.

Bet net ir ši interpretacija, nors ir paaškinanti sprendimus, nepateisina turinio stygiaus, ne itin kokybiškai atliktų vaidmenų (čia, deja, negirtini jaunieji Kauno nacionalinio aktoriai) bei prieš premjerą išsakyty režisieriaus pretenzijų į kūrybinę brandą. O ir Čechovas su Kesei neturėtų būti patenkinti. Bet kas man, aš tik pracidamas žvilgtelėjau į tą sodą. O štai aktoriams ir režisieriui reikės gyventi su tuo, ką pasodino.

PRAEVIS

Nutrūkės žmogiškasis ryšys

Talino miesto teatro spektaklis „Nutrūkusi grandis“

Spalio pabaigoje Nacionaliniame Kauno dramos teatre vyko „Baltijos šalių teatrų festivalis Kaunas 2013“. Keturių dienų trukusiam festivalyje pristatyti septyni lietuvių, latvių ir estų spektakliai, sukurti pagal nacionalinę dramaturgiją. Šeši iš jų sudarė konkursinę programą. Tarptautinė vertinimo komisija – Peeteris Raudseppas (Estija), Normunds Naumanis (Latvija), Edgaras Klivis (Lietuva), Olegas Žiugžda (Baltarusija), Oksana Kušlajeva (Rusija) – geriausius spektaklius apdovanojo festivalio prizais – geltonais taksi plafonais. Daugiausia apdovanojimų (geriausiai aktorė, geriausia scenografija ir geriausias dramaturgas) surinko Talino miesto teatro spektaklis „Nutrūkusi grandis“. Tad įdomu, kaip šiam estų spektakliui payko surinkti net tris iš šešių prizų.

Jaunas estų dramaturgas Paavo Piikas pjesę „Nutrūkusi grandis“ paraše būdamas trečio kurso Estijos teatro ir muzikos akademijos studentas. Prieš keletą metų Estijos teatro agentūros organizuojamame naujosios dramaturgijos konkurse

pjesė laimėjo trečią vietą. Svarbiausiu jos klausimu tampa žmonių tarpusavio santykiai. Pjesėje kalbama apie dabartį ar netgi ateitį, kai atitolė vienas nuo kito, nebemokėdami bendrauti, būti vienas su kitu žmonės praranda žmogiškai ryšį.

Prieto Võigemasto režisuerotame spektaklyje, kaip ir pjesėje, vaizduojama greitojo maisto užkandinė. Scenografas Marion Undusk kurtas scenovaizdis gana minimalus – tai kavinės interjeras, scenos priekyje stovi trys stalai, o tolėliau – prekytalis. Tai gali būti bet kuri bet kuriame pasaulio krašte įsitikūrusi šiu dienų standartinę greitojo maisto užkandinę. Dar scenoje matyt išsiabarstę spalvoti kamuoliukai ir vakiškas pripučiamas bascinėlis, į kurį, pripliltą kamuoliuką, išlipęs spektaklio pradžioje eiles skaito Peteras (aktorius Veiko Tubinas).

Scenoje vaizduojama nauja darbo diena yra nekasdiene, nes tai paskutinė šios užkandinės diena. Jos savininkė Padavėja (aktorė Evelin Võigemast), pati iš aptarnaujanti klientus, nebeįstengia išlaikyti užkandinės, tad nusprendžia ją užda-

ryti. Ji itin nervinga, grubiai bendrauja su klientais, nekenčia visų šių paskutinės dienės čia užklydusiu žmonių. Galime tik spėlioti, ar taip yra todėl, kad ji jau nebeturi kantrybės ir noro mandagiai kalbėti, nes visi atėjusieji taip pat nemoka užmegztį žmogiškojo kontakto. Veikėjų vieninė krisė ir neviltį aktorė pertekliai itin įtikinamai ir gyvai, ne veltui ir apdovanota geriausios aktorės prizui.

I užkandinę ateina tokie patys krisė – psychologinė, materialinė, protinė, santuokinė, kūrybinė, – išgyvenantys žmonės. Tačiau nesunku suprasti spektaklio kūrėjų akcentuojamą mintį, jog visų krisių pagrindinė priežastis yra ta pati – žmogiškumo stoka. Kaipgi galima jaustis laimingam, net ir turint gerą darbą bei uždirbant nemenką atlygi, jeigu nėra tarpusavio supratimo, nuoširdaus bendravimo, sugerbėjimo išklausyti, pagarbos ir t.t.?

Padavėjai atidarius užkandinę pirmieji užsuka Vyras (aktorius Andrius Ermelis) ir Moteris (aktorė Elisabet Reinsalu). Pora pykstasi, prisipažsta, kad yra neištikimi vie-

nas kitam, ir galiausiai nusprendžia išsiškirti. Valgyti jie taip nieko ir ne nusiperka. Jiems tiesiog reikia vėtos, kur jiečiau galėtų pasikalbėti. Netrukus ateina dvi merginos su didžiulėmis triušių galvomis (aktorės Elisa-bet Reinsalu ir Sandra Ūkskūla). Jos keliauja linksmintis, bet valgant viena jų gauna žinutę iš motinos, jog mirė tėvas. Palaikymo ji sulaukia ne iš draugės, o iš kavinė užklydusio Jauno vyro (aktorius Alo Körve). Jos draugužei, kuriai nulūžta batų kulniukas, čia taip pat padedama.

Jaunas vyras ateina tikėdamasis kavinėje įsidarbinti. Jis yra baigęs tris universitetus, kalba šešiomis kalbomis, bet ieško tokio darbo, kuriai nereikėtų daug mastyti, nes jaučiasi pavargęs nuo nuolatinio streso, mokslynės veiklos. Padavėjai jis nepatinka, bet vėliau jiedu vis dėlto susidraugauja. Jaunas vyras suteikia jai vilties. I užkandinę užklysta ir paties spektaklio režisieriaus vaidinamas Senas vyras – žinomas kompozitorius, šiuo metu išgyvenantis kūrybinę krisę. Trijulė pradeda bendrauti, įskalba, išklaušo vienas kitą. Kompozitorius min-

tyse išgirsta naujos melodijos garsus. Jis pataria užkandinės savininkėi daryti tai, ko trokšta siela: „Tikrasis progresas atsiranda ne judant į prie-kį, bet judant gilyn, į esmę.“

Dramaturgai ir režisieriui pavyko paprastai, bet įtaigiai perteklii šiandienos visuomenėi aktualią būvimo su kitu problemą. Nors spektaklyje yra ir komiškų situacijų, ironijos, tame kuriama slogi, veikėjų vidinę tuštumą atspindinti atmosfera. Tai padaryti padeda Veiko Tubino muzika bei Priidu Adlaso apšvietimas.

Kalbėti apie dabartį nėra taip prasta, kaip atrodo iš pirmo žvilgsnio. Ypač kalbėti įdomia, originalia, šiuolaikine teatro kalba. Nors ir negalima sakyti, kad spektaklis yra itin sekmingas tokio siekio išpildymas, sveikintinos „Nutrūkusių grandies“ kūrėjų pastangos eiti šia kryptimi. Greičiausiai čia ir slypi atsakymas į klausimą, kodėl šis spektaklis buvo taip dosniai apdovanotas.

DEIMANTĖ DEMENTAVIČIŪTĖ-STANKUVIENĖ

Atsiverti dialogui

Šiuolaikinio šokio spektaklis Klaipėdoje

Akvilė Eginskaitė

Anonsinis pranešimas, kvietęs į Klaipėdoje nesenai oficialiai išteigto šokio teatro „PADI PADI Fish“ ir menininkų grupės „Žuvies akis“ sezono naujauną, intriguoti bandė gana tradiciniu tekstu. Klaipėdoje paskutini spalio savaitgalį pristatyta *yptinga premjera – netradicinės choreografijos Aušros Krasauskaitės šokio spektaklis „Akvariumai“.*

Lietuviška šiuolaikinio šokio scena pastaruoju metu taip dažnai bando suvilioti publiką „netradiciniais“ pastatymais, kad net norisi paklaussti, kas gali atstovauja tai modernaus ar šiuolaikinio lietuviško šokio tradicijai ir galėtų tapti reprezentatyviu pavyzdžiu? Šalia jau įsitvirtinusiu choreografijų, estetiskai bei vizualiai itaigiai nuspavintais judešių paveikslais kuriančių stiprius vidiūnius išgyvenimus ir emocinius laukus, jaunoji karta tarsi įstrigusi naujumų ieškojimo bei tradicijų ir mitų griovimo etape. Neįprastos erdvės, skirtingų sričių ir žanru sintezė, netikėtos sąsajos ar partnerystės ir visa kita, kas pasaulyje jau tapę kasdienybę, čia vis dar bando skintis kelią kaip netradicinės išraiškos eksperimentai.

Tačiau ne apie tai šikart norisi kalbėti. Netradiciška Lietuvos pajūrio šokio kontekste tampa pati Aušros Krasauskaitė, pirmasyk atskleidžianti idėjas ir mintis ne savo pačios kūno plastika, o kaip choreografė. Krasauskaitė – diplomuota balerina, kurianti vaidmenis Klaipėdos muzikinio teatro spektakliuose, be to, dažnai pasirodanti choreografė Agnijos Šeiko šiuolaikinio šokio pastatymose. Krasauskaitės kūrybinis koliažas sudarytas iš sniegųolių, mienančiu gražuolių, merginų, moterų, paikų mergaičių, džuljetų prototipų. Atradytų, gana vienaplanis grakštios balerinos amplyua. Būta ir įdomesniais niuansais

nuspavintų ieškojimų Artūro Šimonių bei Agnijos Šeiko eksperimentiniame šokio filme „Pasaka“. Tai dar vienas „netradicinis“ bandymas Lietuvoje filmo formatui ir šokio kalba, poetiskais įvaizdžiais interpretuoti žmogaus brendimo temas. Aušra tebestudijuoją choreografijos magistrantūrą Klaipėdos universitete, o spektaklis „Akvariumai“ pristatytas kaip diplominis darbas.

Choreografė ieško dialogo su

šiek tiek sutrinki. Nejau iš tikro atrodome kaip šie stikliniame akvariume keistai judantys ir savotiškus robotus primenantys šokėjai?

Skirtingoms šokio mokykloms bei patirtims astovaujantys atlikėjai taikliai papildo sumanymo daugiasluoksnukumą. Lyg anuomet populiarime realybės šou „Akvariumas“, apsinginklavę telefono aparatais, kompiuterių monitoriais ir klaviatūromis, besisvaidantys *pop-*

stiklo šuliniuose bei labirintuose triūšiančiu „skruzdžiu“ įvaizdį.

Spektaklio rutina prasideda ryškios dirbtinės biurų šviesos nutviekiptoje erdvėje. Tarp penkių darbo stalų, apkrautų realistiškais aplinkos rekvizitais, „migruoja“ kasdienybės choreografiją atkuritantys numanomi personažai – „sekretorė, buhalterė, vadybininkas, direktorius ir taip toliau ir panašiai“. Iš pradžių dar bandoma išlaikyti žmogiškojo

vaizduojami besimylintys robotai. Trumpam siužetiškai ataldi dar praejusio šimtmečio 7-ajame dešimtmetyje Brodvėjaus teatruse rodyta Murray Shisgalio „Mašininkų“ istorija. Įkalinti nekintančioje kontoros kasdienybėje, įgarsintoje motonorišku spausdinimo mašinelių ritmu, savo gyvenimą leidžia vyras ir moteris. Jie taip ir nepasiryržta pakieisti ar naujais išgyvenimais nuspavinti savo darbinės aplinkos, kuri jieems patiemis atrodo bevertė. Tai drama apie norą gyventi kitaip, ištinkti iš rutinos kiauto ir sykiu apie spazmuojančią baimę ką nors keisti nusistovėjusime gyvenime.

Aušros Krasauskaitės „Akvariumo“ atsispindė individualios vidinės dramos. Įtampa išauga per Dovilės Binkauskaitė solo, atskyrus nuo posėdžių kambarje užsidariusių ir spragėsių diskutuojančių kolegų. Tarsi zoologijos sodo narve uždarytas gyvūnas, šokėja desperatiškai bando griauti kasdienybės rutiną nesąmoningu protestu. Pabailgoje juo užsikrētę visi akvariumo dalyviai, tarsi nubudę iš letargo miego, bando rasti išėjimą ar kontaktą su žiūrovais kitapus stiklo sie nos. Tik, deja, tam reikia daugiau laiko ir abipusiu pastangų – sulaužyti barjerus, nutraukti tylą, pradeti matyti, bendrauti ir suprasti vienems kitus.

Plėtojant dramaturginę idėją bendradarbiauta su teatrologe Silvija Čižaite-Rudokiene. Tačiau kiti spektaklio komponentai – šviesos, garso takelis, scenografija ir kostiumai – sumanyti ir realizuoti patios Aušros Krasauskaitės. Šiuo darbu ji prisistato kaip stipri ir daug žadanti kūrėja. Savarankiškai, iniciatyviai, apdairiai arba intuityviai suburusi atlikėjų komandą, choreografė itaigiai komunikuoja su publika. Ir spektaklio aplinka, ir pasirinkta tema byloja apie norą megzti tiesioginį dialogą.

Scena iš spektaklio „Akvariumai“

„FOTO AV“ NUOTR.

publika, nori kalbėtis aktualiomis temomis. Esame įstrigę biurų pasaulyje. Biurokratų visuomenė. Biurų „žiurkės“, raštininkai, pareigūnai, valdytojai, vykdytojai, projektuotojai, makleriai, brokeriai etc. Kas ryta (dažniausiai piktai ir nelaimingi) keliaujame į savo mažus gardelius iš stiklo ir betono ar kitokias dėžutes, kurios mus padaro milžiniškos biurų sociumo mozaikos dalimi. Ir kai toki panoptikumo vaizdą kas nors nuskenuoja ir švysteli prieš akis,

korniškais debatais biuro interjero labirinte klaidžioja ir pramušti realybės stiklo negali „PADI DAPI Fish“ šokėjai: Darius Berulis ir Dovilė Binkauskaitė, Lietuvos nacionalinio operos ir baletų teatro balerina Urte Bareišytė, Kauno muzikiniam teatre šokanti Auksė Mikalajūnaitė ir ansamblis „Lietuva“ šokėjas Mantas Černeckas. Vykusiai parinkti kostiumai ir šukuosenos paaštrina belycių, bespalvių, sterilių dažniausiai dangoraižių

bendrumo ritualus, tokius kaip „kavos ratelis“ prieš prasidedant motonoriškam judėjimui maršrutu: darbo stalas – segtuvinė lentyna – kovojimo ar telefono aparatas etc.

Kartais biuro aplinkoje nutinka tai, ką „sušokti“ bando Manto Černecko ir Auksės Mikalajūnaitės duetas. Deja, šioje įstiklintoje kasdienybėje gimusi simpatija ir aistra, perteikta laužytais, kampuotais judesiais, atrodo taip nenatūraliai ir neįtikinamai, kaip gali atrodyti iš-

Anonsai

Šiuolaikinės muzikos festivalis „Iš arti“

Lapkričio 9 d. Kaune prasideda XVIII tarptautinis šiuolaikinės muzikos festivalis „Iš arti“. Renginys siūlo programą nuo kamerinių žanrų iki simfoninių opusu, nuo edukacių projektų iki operos. Kaip ir kasmet, išgirsime lietuviškų kūrinių premjerų, netrūks kūrybių intrigių ir integruotų meninių projektų.

Festivalio meno vadovė kompozitorė Zita Bružaitė sako, kad nuo 1997 m. festivalyje gyvuoja tam tikros programos formavimo tradicijos. „Vienas svarbiausių mūsų uždavinii – priminti ir pagerbtį ryškiausius XX a. muzikos kūrėjus. Siemet tai bus lengvų kompozitorius Witoldas Lutosławski, kurio gimimo 100-metį švenčia visas muzikos pasaulis. Išgirsime Lietuvosje dar neskambėjusius šio kompozitoriaus kūrinius, juos atlikus Lenkijos, Lietuvos ir Aust-

rijos atlikėjai“, – sako Z. Bružaitė.

Festivalis tėsia initiatyvą viename koncerte sujungti dvių šalių muzikos kūrėjų ir atlikėjų pajėgas. Štai metais tokį tarpkultūrinį dialogą plėtos „Kristupo kvintetas“ ir svečiai iš Prancūzijos Marselio pučiamųjų kvintetas. Jie atliks abiejų šalių kompozitorų kūrinius, specialiai sukurtus tokiai instrumentų sudėčiai.

Dar vienu tiltu tarp skirtingų kultūrų būtų galima pavadinti kamerinių vakarą, kuriame muzikuos „Esfera ensemble“ iš Ispanijos ir Ritos Novikaitės (mecosopranas) bei Halinos Marios Kochan (fortepijonas) duetas. Koncerte skambės ir lietuvių kūrėjų muzikos premjeros.

Edukacinis projektas jaunimui – susitikimas „Iš arti“ su estų kompozitoriumi ir smuokininku Mihkelu Keremu bei pianistu Roku Zubovu.

Festivalio programą praturtins nepriklausomos kūrybinės grupės „Operomanija“ pristatoma kompozitorės Linos Lapelytės opera „Geros dienos“.

Profesionalios muzikos ir folkloro tradicijas bei naujausias garso ir vaizdo technologijas sujungs Čiurilonio styginių kvartetas, Rasos Serbos vokalas, Sauliaus Petreikio intuityviai parenkami pasaulio muzikos instrumentai ir Mariaus Salyno elektronika.

Festivali „Iš arti“ užbaigs simfoninės muzikos vakaras, ypatingas atlikėjų gausa ir įvairove – nuo akademinių muzikos, džiazo profesionalų, teatrališko Vidmanto Bartulio „muzikavimo“ iki Kauno miesto simfoninio orkestro ir Kauno valstybinio choro. Koncerte bus pristatyta Lietuvos kompozitorų sąjungos išleista triguba kompaktinė plokštėlė „Musica vera“, jos fragmentai skambės išvakaro programe.

Festivali rengia Lietuvos kompozitorų sąjungos Kauno skyrius, VšĮ „Iš arti“, Kauno valstybinė filharmonija. Pagrindiniai festivalio globėjai – LR Kultūros rémimo fondas ir Kauno miesto savivaldybė.

RIMUTĖ BRILIENĖ

Premjeros

„Nesistebék, jei kas nors ateis padegti tavo namų“

Lapkričio 8, 9 d. 18 val. Valstybiame jaunimo teatre įvyks premjera – Didžiojoje teatro scenoje žiūrovai išys pirmą kartą Lietuvos statomo lenkų dramaturgo Pawełio Demirskio pjesę „Nesistebék, jei kas nors ateis padegti tavo namų“.

Režisierė Agnė Jankevičiūjau kurį laiką domina socialinės temos, ypač susijusios su kapitalistinio pasauly dilemomis. Lietuvosje ir Europoje jis ižvelgia demokratijos piktázides, kurios pavergia vidurinės klasės piliečius tarnauti nematomoms ir, regis, nejveikiamoms jėgomis. „Visa pasaulio istorija skaiciuojama ciklais, – sako A. Jankevičiūjus. – Idomu, kad ciklas pasiekia savų piką, kai išsiyusto vergų ir vergvaldžių sistema. Tada įvyksta viską griaunanti revoliucija, o vėliau persitarkymas. Dar kurį laiką iš idėjinės

incijos tautos gyvena ir kuria kažką naujo, kol vėl sugrįžta į tą pacią vergų sistemą. Man atrodo, kad dabar Europoje cinama į tą piką – vergų ir vergvaldžių santykius.“

Jau penktąjį spektaklį Jaunimo teatre kuriantis režisierius vos perskaitys P. Demirskio pjesę suprato, kad jų mintys sutampa. Dramaturgas nebijo kalbėti apie skaudžius vienuolės aspektus. Nesenai Lodzė sukrėtė tragediją – italių kompanijos fabrike neaiškiomis aplinkybėmis žuvuoja jaunas darbininkas. Vadovybė kratės atsakomybės, bandė papirkti darbininko giminaičius. P. Demirskiu tai buvo impulsas pradeti rašyti apie tai, kas keletą dienų buvo aktualiausia tema laikraščiuose. Jo istorijos epicentre – kūdikj dėl stresso paradusį žuvusio vyro žmoną. Net ir suvokdama savo padėties beviltiškumą, moteris nusprendžia savarankiškai ištirti vyro mirties aplinkybes.

VALSTYBINIO JAUNIMO TEATRO INF.

Metų geriausieji

Kitoks Londono kino festivalis

Aistė Račaitytė

Šiemet Londono kino festivalis vyko 57-ą kartą. Amžius – solidus, festivalis tik maždaug dešimčia metų atsilieka nuo seniausių ir svarbiausių Europos kino festivalių – Kanų, Venecijos, Berlyno, tačiau eina visai kitu keliu. Kai 1953 m. Londono kino kritikai su tuometiniu Britų kino instituto vadovu Jamesu Quinnu surengė pirmajį festivalį, jo tikslas buvo parodinti Londono žiūrovams tai, kas tais metais buvo geriausia Venecijoje ir Kanuose. Nuopat atsiradimo iki dabar Londono kino festivalis nesidrovi būti „festivalių festivaliu“ ir kasmet pristato vykių kino panoramą. Tačiau jam netrukdo jam turėti net tris konkurišnes programas.

Už festivalio kokybę atsako Britų kino institutas, o už prabangą ir raudonus kilimus – pagrindinis partneris „American Express“. Įtarui, kad pastarasis prisdėjo ir prie amerikietiškų filmų programoje gausos. Tačiau Londone ši detalė akis bado, matyt, tik man, nes visi anglakalbiai, kaip žinia, nemégsta skaityti subtitrų ir renkasi filmus anglų kalba, ypač tuos, kuriuos vėliau rodys didžiųjų teatrų, – Stepheno Frieso „Filomeną“ („Philomena“), Alfonso Cuarono „Gravitaciją“, Steve'o McQueeno „12 metų vergovės“ („12 years of slave“), Ethano ir Joelio Coenų „Levino Deiviso viduje“ („Inside Lewyn Davis“) ar Jasono Reitmano „Darbo dieną“ („Labour Day“). Didelį filmų ir skambių vardų buvo nemažai, prie raudonų kilimų besibūriujantims „žvaigždžių gaudytojams“ buvo ką veikti, tačiau gausiai restauruota klasika ir gana nuosekliai įdomiausiu metų filmų panorama džiugino ir sienufilus.

Londono kino festivalių pavadinčia žiūrovų festivalių, nes net i specialius seansus keliauto ne kino pramonės svečiai, o daug pinigų už bilietus paklojė londoniečiai. Žurnalistams ir profesionalams garantuoti buvo tik specialūs seansai, pradėti rengti beveik tris savaites prie festivalių. Manau, kad ir programoje geriau orientavosi ne kino žmonės, o paprasti žiūrovai, nes filmai, kartais labai nevykusiai, buvo suskirstyti temomis: „Meilė“, „Drāsa“, „Jaudulys“, „Juokas“, „Kelinė“, „Kultas“, „Garsas“, „Debatai“ ir „Šeima“.

Tokią programos koncepciją priplatė pernai naujai išrinkta festivalio vadovė Clare Stewart. Pokyčius paskatino tai, kad paprastieji žiūrovams programą padavinimui „Horizontai“, „Panorama“, „Kritikų savaitė“ ir pan. esą ne visada pakanka renkantis filmą. Supaprastintas filmų klasifikavimas pagal temas aiškiai brėžia komercinę festivalio kryptį. Turiu pripažinti, iš pradžių buvo painu, kai, tarkime, i „Meilės“ programą kartu buvo sudėti restauruoti Jeano Cocteau „Gražuolė ir pabaixa“, Luchino Visconti, Jacques'o

Demy, Nicholaso Ray'aus filmai, keletas lengvų melodramų, tokius kaip ypač gražiai nufilmotas, bet kartais ligi absurdų kvalias Anne Fontaine filmas „Dievinti“ („Adore“), dokumentinis Lucas Guadagnino „Bertolucci apie Bertolucci“, Roberto Minervini drama „Sustabdyti plakančią širdį“ („Stop the Pounding Heart“) ir filmai – festivalių „žvaigždės“: rumuno Calino Peterio Natzero „Vaiko poza“, Sebastiano Lellio „Gloria“, Asgharo Farhadis „Praeitės“. Programą iškilmingai atidare Abdellatifo Kechiche'o filmas „Adeles gyvenimas. I ir II skyrius“.

„Drāsos“ programa prasidėjo kitoto prancūzo, Alaino Guiraudie filmu „Nepažįstamas pric ezero“, kuris man yra vienas geriausių šių metų filmų. Joje taip pat buvo parodytas Bruno Dumont'o „Kamilė Kodel, 1915“, François Ozono, Martino Provost filmai bei Berlyne kelis prienus pelnės Daniso Tanoviciaus „Vaizdelis iš metalo laužo surinkęjo gyvenimo“. Šioje programe pripratytas ir restauruotas Amerikos neprisklausomojo kino pradininkės Shirley Clarke cinema vérité stiliumi nufilmotas filmas „Jasono portretas“ („Portrait of Jason“) – dylikai valandų režisierės interviu su kabareto šokėju ir prostitute Jasonu. Ši filmą Ingmaras Bergmanas pavadino pačiu neįtikimiausiu jo gyvenime matytu filmu.

„Juoko“ programe išsiskyrė amerikietės Nicole Holofcener komedija „Viskas pasakyta“ („Enough said“), kur pagrindinį vaidmenį atliko Julia Louis-Dreyfus, beje, filmas netrukus turėtų pasirodyti Lietuvoje.

„Jaudulio“

programoje įsiminė vieno aktoriaus Roberto Redfordo suvaidintas J.C. Chandor filmas „Viskas prarausta“ („All Is Lost“), sekantis netikėtą laivo avariją patyrusio buriuotojo išgyvenimo vandenyeistoriją. Filmas, kuriamė nuskambante daugiau kaip dešimt žodžių, įtraukia į nuožmą civilizacijos ir gamtos kovą. Tarp jaudulų žadinančių filmų buvo atraujintas Romano Polanskio bei Franko Simono dokumentinis filmas „Čempiono sauitgalis“ („Weekend of a Champion“) apie lenktynininką Jackie Stewartą. Kultinių filmų programą atidare Jimo Jarmuschho „Išgyvena tik mylynys“, tarp kultinių filmų – ir restauruotas legendinis britų režisierius Cyrilo Frankelo siaubo

filmas „Raganos“ („The Witches“)

bei naujasis Terry Gilliamo kūrinys „Nulinė teorema“ („The Zero Theorem“).

Visų svarbių filmų nepavyks paminti, bet kiekvienoje programe je jų buvo tikrai nemažai. Man festivalio atradimui tapo australų režisierius Kimo Mordaunto filmas „Raketa“ („The Rocket“). Jo veiksmas vyksta laukinėje Laoso gamtoje, kur ramų gyvenimą sujaukia naujos hidroelektrinės statyba. Pagrindinis herojus Alho, pagal vietinių prietarus, su savimi į gyveni-

„Viskas pasakyta“

mą atsinešę prakeiksma, nes išgyveno, o jo brolis dývynas gímė negyvas. Jis siekia sau ir kitiems įrodysti nesas prakeikta. Filmo kontekstas – sudėtinga politinė šalies situacija, visuomenės kaita ir kasdienybėje gyva mitologija. Režisierius filmą kūrė remdamasis savo dešimties Lao-se praleistu metu patirtimi, filmo herojai yra jo sutiktų žmonių prototipai. Kai kurios filmo scenos nufilmotas dokumentiškai.

Londono kino festivalio organizatorius Britų kino institutas, laikydamas programos kartelę, balansuoja tarp į skirtinges programos dalis integravotos kino klasikos ir nacionalinių kinematografinių propagavimo. Čia pasitaiko ir ypač gerų filmų, tokiai kaip pagrindiniame konkurse dalyvavęs ir Europos Parlamento LUX prizininkų programe Lietuvoje rodytas „Savanaidis milžinas“ (rež. Clio Barnard), ir prastas žanro bandymas „Juodoji giria“ („Blackwood“, rež. Adam Wimpenny). Karališkosios šeimos

elis užfiksavo filme Vakarų kultūros dar nepaliestą tibetiečių gyvenimą ir Himalajų grožį. Simono Fisherio Turnerio garso takelio lydinas filmas dabar atrodo meditatyvus ir modernus.

Nors britų kino sistema veikia puikiai, didžioji žiūrovų dalis yra, bausi pasakyti, mažiau atvira nei, tarkime, nors ir nedidelė, bet Vilniaus festivalių užgrūdinta publikos sauvelė. Britai nepakantūs viskam, kai kiek labiau nutolsta nuo vakuarietisko žvilgsnio perspektyvos. Neabejoju, kad tokiai filmų buvo daug, bet įstigo kelių kino žinovų komentarių po austrijų režisierės Kitty Green dokumentinio filmo „Ukraina – ne viešnamis“, esą režisierė filmo menkina moteris, žemina filmo herojas. Venecijos kino festivalyje pripratytas filmas atskleidžia, kas slypi už Ukrainos feministinių organizacijos „Femen“. Pasakodamos apie maišto motyvus, filmo herojės vis mini paslaptinėjai Viktorą. Palaipsniui ima aiškėti, kad jis – itin patriar-

„Ida“

iniciatyva 1933 m. įkurtam Britų kūno institutui priklauso didžiausias pasaulyje kino archyvas. Londono širdyje įsitikūrusiame jo pastate veikia visuomenėi atvira videoteka, kino biblioteka ir nuolat konceptualias retrospektivas bei edukacines programas siūlantis kino teatras. Tarp dvidešimties restauruotų Londono festivalio programos filmų vienas svarbiausiai – restauruotas 1924 m. „Everesto epas“ („The Epic of Everest“) apie pirmąją D. Britanijos ekspediciją į Everestą, pasibaigusių alpinistų mirtimi. Johnas No-

chaliskas organizacijos lyderis, manipuliujantis merginomis komerciniais ir dar nežiniai kokiais tikslais. Filmo herojų portretai liūdnokai pritaria daugeliui Rytų Europos moterų stereotipų. Tačiau filmas baigiasi optimistiška gaida – nuolat kartoja įsiuvinėjimai lozungenai keilių herojų galvose iš tiesų pažadina tikras idėjas, norą veikti.

Filmas buvo rodytas dokumentinio kino konkursinėje programe, o jos nugalėtoju tapo austrijų režisierius Paulo Julianu Roberto filmas „Mano jokia šeima“ („Meine kei-

ne Familie“). Tai filmas apie Vienos akcionistų lyderio Otto Muehlio įkurtą vieną didžiausią pasaulyje komuną, kuri neigė klasikinės šeimos dėsnius ir propagavo laisvus lytinis santykius. Joje gimę vaikai nežinojo savo biologinių tėvų, tarp jų ir 12 metų komunoje praleidę filmo režisierius. „Mano jokia šeima“ naudojama archyvinė medžiaga ir dabartinių jos narių interviu atskleidžia, kokią stiprią emocinę įtaiką komunos ideologija turėjo jos narių gyvenimui.

Pirmais vaidybinių filmų konkurso nugalėtoju tapo Singapūro režisierius Anthony Cheno drama „Ilo Ilo“, šiemet Kanuose pelnusi „Auksinės kameros“ prizą. Paremtas režisierius autobiografija filmas kelia su klasine visuomene ir rasine nelygbe susijusius klausimus. Drama prasideda, kai į singapūriščių šeimą iš Filipinų atvyksta auklė Teresė. Iš pradžių engiama, auklė palengva užsitarauja pagarbą ir ima keisti šeimos gyvenimą.

Pagrindinio konkurso, kuriame dalyvavo trys filmų (kai kurie jau apkeliavo nemažai festivalių), nugalėtoju tapo D. Britanijoje gyvenančio lenko Paweł Pawlikowskio nespavotas filmas „Ida“, šiemet jau pelnės prizus Toronto, Gdynės ir Varšuvos kino festivaliuose. Juodojų poetinio kino estetikos persmelktas filmas nukelia į 7-ajį dešimtmetį, kur karo metais išgelbėta ir vienuolyne užauginta žydė Ida prieš išvenintin ją į vienuoles sužino apie savo kilmę ir leidžiasi kartu su savo naujai atrasta teta ieškoti tikrosios tapybės. Kalbėdama apie filmą, festivalio vadovė Claire Stewart prisiminė Robert'o Bresson mintį apie aktorių: „Svarbu yra ne tai, ką man rodo, o tai, ką nuo manęs slepia. O už viską svarbiu tai, ką aktoriai net nenutuokia turintys.“ Režisierius, aktorės Agata Kulesza, Agata Trzebuchowska bei operatoriai Ryszardas Lenczewskis ir Lukaszas Žalis sukūrė ypatingą, pastaruoju metu naujai atgyjančio nespavolto kino burtą.

Tarp konkurso dalyvių – naujaujasi Davido Mackenzie'o, Xaviero Dolano, Johnnathano Glazerio, Richardo Ayoade's, Hirokazu Kore-edos darbai. Vienas įdomiausiu man pasirodė prancūzų režisierės Catherine Breillat autobiografija grįstas filmas „Silpnumo prievara“ („Abuse de faiblesse“). Absurdiskas siužetas, kai intelektuali menininkė (Isabelle Huppert) atduoda visą savo turtą beveik nepažįstamam vyrui, aktorės ir režisierės rankose tampa realistiška žmogaus psichikos analize.

Įdomus ir egipiečio Ahmedo Abdallos filmas „Skiautės ir skarmalai“ („Farsh w ghata“), meditatyviai pertekės Egipito revoliucijos tikrovę. Apie siaubingą jos eigą filme kalba ne šūviai ir kraujas, o tik tyla, skiautės bei skarmalai, – kartais tai viša, kas liko iš egipiečių gyvenimo.

Idėjų šešeliai ir tikri skulptūrų kūnai

Gediminas Piekuras, sud. Rita Mikučionytė ir Gediminas Piekuras, teksto aut. Rita Mikučionytė, dizainerė Ramunė Januševičiūtė, Vilnius, Lietuvos dailininkų sąjungos leidykla artseria, 2013, 96 p., 500 egz.

Kristina Stančienė

Šiemet Lietuvos dailininkų sąjungos leidyklos „artseria“ išleistą knygą „Gediminas Piekuras“ galima vadinti kolektyvinės kūrybos vaisiumi – mat čia dėstomas ne tik dailėtyrininkės Ritos Mikučionytės minčios apie skulptoriaus kūrybą, bet apstu ir paties menininko monologu. Ne veltui knygos priešlapyje abu jie vadinami leidinio sudarytojais. Pasak R. Mikučionytės, kartu su autoriumi dėliodami jo kūrybos paraleles ir galvodami apie skulptūrų kūrimo principus, jieko įtaka panašiai atrodo G. Piekuro.

Ši nedidelė knygelė – 2001 m. pradėtos leisti knygų serijos „Šiuolaikiniai lietuvių dailininkai“ tėsa. Tačiau nuo kitų šio ciklo leidinių ji skiriasi savo sandara. R. Mikučionytė pasakojo, kad nuo pat knygos kūrimo pradžios jai norėjosi pakeisti iprastą įvadinio teksto ir iliustracijų (juk panašiai atrodo ne tik daugelis šios serijos knygų, bet ir kitų dailei skirtų leidinių) struktūrą, atrasti sistemą, kuri geriausiai atskleistų menininko kūrybos savitumą. Todėl knygos „veidą“ nulėmė ne chronologinė ar kitokia kūrybos apžvalga, o pasakojimas apie skulptoriaus naudojamas medžiagas. O G. Piekuras yra išbandęs ir tvirtas materijas – medži, metalą, akmenį, – ir netvarų sniegą bei ledą. Jis taip pat mėgsta kokią nors didžiulę iš šieno supintą formą tiesiog paleisti į orą (menininkas – dažnas ugnies skulptūrų festivalių dalyvis). Jo skulptūrinės formas tarpsta ir abstrakčiuose piešiniuose grafitu, tuštu. Tai ne skulptūrų eskizai, greičiau – fantazijos, formų trenāzas, savstabda-

ir meditacija. Arba – skulptūros, kurių nickada nebus iškaltos ir išdrožtos, tarsi Platono idėjų šešeliai, gyvenančios savo tobula gyvenimą kokiais nors metafizinėje erdvėje. Tačiau jų atgarsiai dažnai išvystame ir tikru, materializuotu skulptūrų kūnuose.

Taigi – pirmiausia medžiagos, o tomos, motyvai, formas ir jų slinktys, persypinimai – po to. Manau, kad tokia „medžiagini“ prieiga G. Piekur-

ausaugiausia. Šioje leidinio dalyje kalbama ir apie tūrinius objektus, ir apie plokščias medines formas, priemonias popieriaus ritinius ar kažkokiai suglamžytą materiją, raišbuliuojantį vandens ar vėjo pašiauštus pievos paviršių, simboliniai molberto, stalelio įvaizdžiai, įvairiausios faktūrų variacijos, atskleidžiančios savitą skulptoriaus elgesį su medžiu (pavyzdžiu, paviršiai, sukonstruoti iš atskirų smulkų me-

buose akmuo neretai atrodo kaip draperija, medis – kaip popierius. Arba imamasi netikėtų plastinių kontrastų tarp apdoro to ir „žalio“, natūralaus medžiagos paviršiaus bei skirtingų medžiagų.

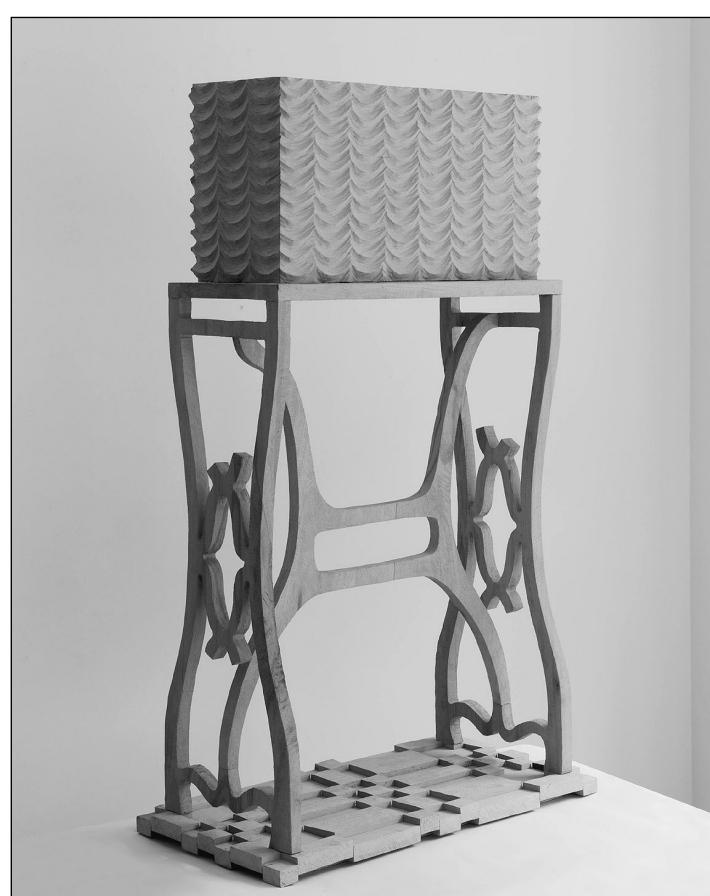
Ar perskaičius knygą pakito mano įsivaizdavimas apie G. Piekuro kūrybą? Ir tai, ir ne. Viena vertus, jis patvirtino, kad G. Piekuras, kaip ir kiti ryškesni jo kartos menininkai, tarkime, Arvydas Ališanka, tikrai stačia galva neneria į postmodernizmą, bent jau pagal paplitusį banalų jo suvokimą, esą tai toks menas, kuriame pirmenybę tenka idėjos išraiškai. Forma, plastika, medžiaga jo kūryboje visada išlieka labai svarbi, o kartais net pirmavę, tampa savarankišku kūrinio dėmeniu. Apskritai, G. Piekuro kūryba man dažnai dvelkteli klasikatos dailios faktūros, neslepiamas dekoratyvumas, simetrija, darna, kurią galima ižvelgti net labiausiai sūkuriuojančiose, chaotiškiausiose formose. Na, jeigu tai ne praksiteiliška klasika, tai rodeniškos ekspreišijos čia tikrai apstu... Knygoje radau šiuos spėjimus patvirtinančiu minčių. Štai R. Mikučionytė pasakoja apie menininko kelionę į Romą ir Florenciją, išpūdį, kurį jam paliko italių renesanso ir baroko meistrų skulptūrose iškaltos klostės. Minimas ir menininko neretai naudojamas realistinis formų modeliavimas arba senovės romėnų skulptūras kiek primenantys elementai.

Kitas dalykas – knygoje pristatomi ir mažiau žinomi, rečiau matyti menininko kūriniai. Supratau, kad norēdam iapręsti G. Piekuro kūrybos įvairovę turėtume ne tik pašminėti po skulptoriaus dirbtuvę, apžiūrėti įvairiose Lietuvos vietovėse išsibarsčiusias monumentaliosias skulptūras, bet ir pasivaikščioti po įvairias sostinės kapines. Kaip ir daugelis jo „cecho brolių“, G. Piekuras yra sukūręs įvairių antkapinių paminklų. Tikrai nedera į šiuos kūrinius ižvelgti iš aukšto, kaip vien į amato apraiškas. Idomu, kad tokiuose darbuose itin ryškus minėtas klasikinis skulptoriaus kūrybos aspektas, taip pat – visos talentin-

gos Piekurų šeimos kūrybos idėjų atspindžiai. Štai kompozitoriaus Petro Gaulės (1996), Sergejaus Peckuro (autoriaus senelio, 1997) bei Ramūno Grigo (1999) antkapiuose menininkas savitai varijuojant krikščioniškos kančios motyvus, subtiliai užsimena apie menininko auką arba, pasak R. Mikučionytės, atnašavimą. Nepopulariai, „senoviška“ nuostata, tiesa? Juk tokią menininko vaidmens sampratą šiandien vadiname romantiniu mitu arba – atgyvenusi stereotipu... Tačiau juk tam tikra kankinystės, atsidavimo, „nepraktiškumo“ dozė būdinga ir daugelio šiuolaikinių menininkų gyvenimo būdui, tik tai neaccentuojama arba vadinama kitais vardais.

Tragiškai žuvusio televizijos laidų vedėjo R. Grigo antkapiu meninį sprendimą labai paprastas, kartu sukrečiantis. Ant juodo granito plokštės nerūpestingai numesti balto vyriški marškinėliai – sustingusi paprasta kasdienybės akimirka ir priminimas apie laikinumą, mūsų žemės kūryboje gyvenimo trapumą. Išraiškings draperijų klostės čia įgauna dramatiško skambesio, kurį taip dažnai aptinkame Marijos Teresės Rožanskaitės paveiksluose. Atskiro dėmesio vertas ir išpūdingas skulptoriaus šeimos antkapis – stilizuotos santūrių, rūstokų formų akmeninės verbos, apimančios daugybę prasmingų paralelių. Tai ir autorius tévų kūryboje neretai plėtoto žanro – natūrmorto motyvas, ir Vilniaus krašto tema – juk čia prabėgo didžioji šeimos gyvenimo, kūrybinės biografijos dalis. Be to, verba – gražus, archaiškas atgimstančios augmenijos, gamtos gyvybinės jėgos simbolis. Ji, pasak mūsų senolių, saugo nuo ligų, žaibo ir kitų negandų.

Knyga – ne vienintelis šiemet svarbus įvykis skulptoriaus kūrybinėje biografijoje. Rugsėjį galerijoje „Juozas art“ veikė personalinė G. Piekuro kūrybos paroda. Tačiau knygos pasiodymas, kad ir kaip jį vertintume šiuolaikinių medijų laikais, – gana talpus ir tvarus kūrybos atspindys.

Gediminas Piekuras, „Akvariumas“. 2012 m.

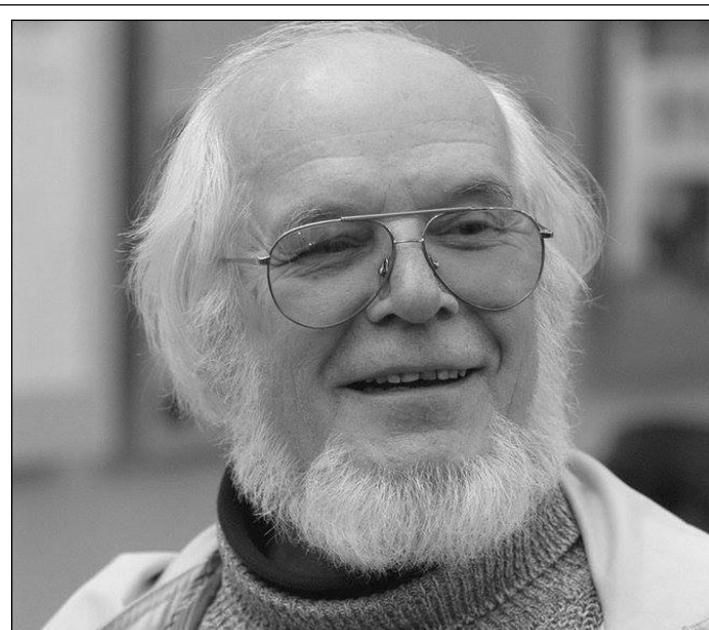
ro kūrybai parinkta labai taikliai. Po kiekvienos medžiagos „kepure“ vienas šalia kito knygoje sugretinti labai įvairūs darbai. Įvairių faktūrų, žaismingos kamerinės variacijos iš folijos, abstrakčios viešųjų erdvų skulptūros, ir realistinius Jono Aleksos portretas metalo „skyriuje“, nedideli jaukūs „medinukai“ ir monumentalios kompozicijos atviroje erdvėje (medžio skulptūrų skirsnėje). Tiesa, knygos pasakojimas pradedamas nuo medžio, nes būtent tokiai darbų G. Piekuras yra sukūrės

dinių segmentų). Beje, skulptūros faktūra, paviršius – tai vienos svarbiausių G. Piekuro kūrybos raiškių elementų. Būtent faktūra čia dažnai suteikia abstrakčiai formai nuotaiką ar tampa nuoroda, kupina įvairialypiu asociacijų. Tai pabrėžia ir pats menininkas: „Skulptūros – tai erdvę jungiantys paviršiai.“

Daugelį knygoje aptariamu kūrių vienija ir dar vienos skulptoriaus kūrybos ypatumas. Tai paradoksalus elgesys su medžiaga, siurrealistiniai triukai. Todėl G. Piekuro dar-

vienu žvilgsniu užgriebti įvairius šio kūrinio rakursus, mastelius. Idomiai tai buvo patirtis.

Dabar mintis linksta į Vlado Vildžiūno kūrybos posūkį nuo sunkių skulptūrų medžiagų, didelių jų masių, aštriabriaunių formų link fotografijos – maksimaliai išdidintų liaudiškų dievukų vaizdų. Ir netikėtas, ir dėsninges žvilgsnio kampas, randantis tą patį monumentalumą – ne kiekvienai akiai pastebimą sudiržiuose, lietaus nulytuose ir saulės perdižiovintuose jėzuselių ir kitų šventųjų kūnuose, bet visa jėga atskleidžiantį milžiniškuose, kiekvieną sutrūnusio medžio rievę išryškinančiuose nuotraukų lakštuose. Ir skulptūrose, ir fotografijose atspindinėti menininko būdas – konstruktivus ir

IEVA PLEIKIENĖ

In memoriam

Vladas Vildžiūnas (1932–2013)

Iš Jeruzalės sodo pasitraukė Šeininkas. Bet neišėjo tolį. Savaip apie tai byloja atsišveikinimas Visų Šventųjų dieną. Vladą Vildžiūną gali daug kur sutikti. Net ir Jeruzalės sode. Cia, ant kalnelio, barokinį apdaru puikuojasi „Barbora“. Su ja prasilenki ir eidamas link Vilniaus rotušės, o paėjėjės, už Katedros, atokiau nuo gatvės šurmulio, aptiki „Lietuvišką baladę“. Druskininkuose rymo Čiurlionis. Centrinėje Anykščių aikštėje rankas į dangų keilia „Prisikėlimas“. Atmintyje iškyla kadaise „Akademijos“ galerijoje surengta ekspozicija, kurioje galėjai

Sugr̄imasis į katabazę

Vytauto Viržbicko personalinė paroda šiuolaikinio meno centre „Le Magasin“, Grenoblyje

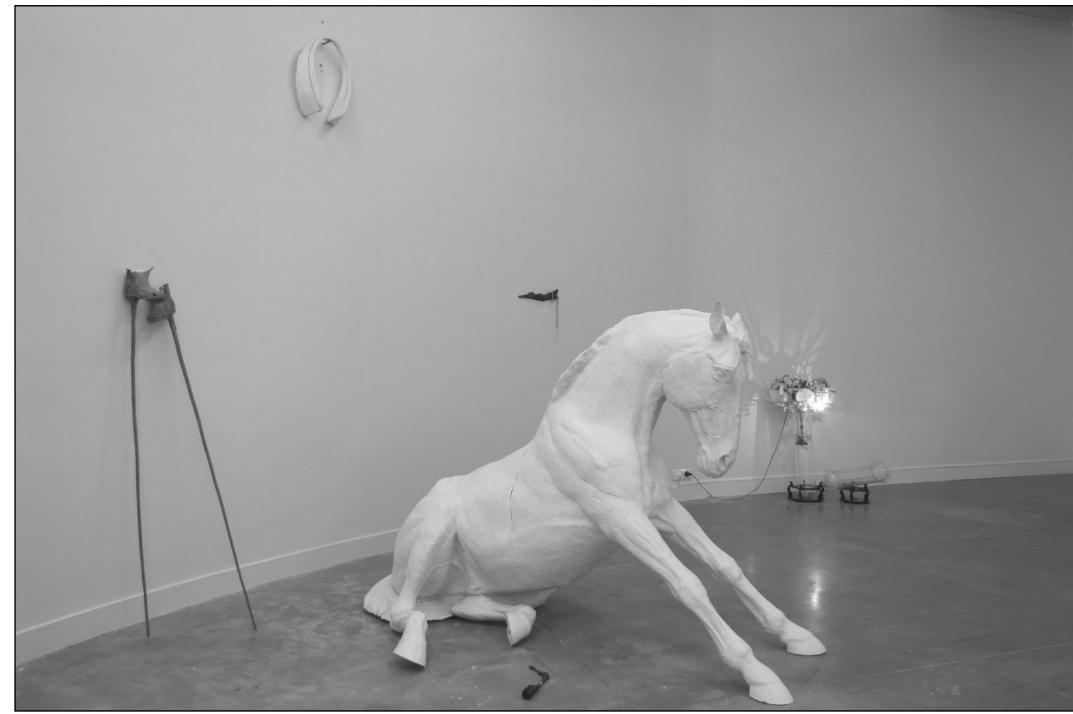
„Mitai yra tautų sapnai, o sapnai yra individuū mitai“
Sigmundas Freudas

Jolanta Marciauskytė-Jurašienė

Pradėti menininko Vytauto Viržbicko kūrybos aškinimai(si) nuo Freud do citatos – tai iš anksto pa(si)ruošti psychoanalitiko kuštei. Menininkas kuria iš savęs ir apie save. O istorija, kurią jis pasakoja, pirmiausiai skirta pačiam sau.

Iš pavienių dalių sudarytos kompozicijos – tai to paties pasakojimo atkarpos, susietos tarpusavyje subjektyviais vidiniais ryšiais. Kaip ir visuose pasakojimuose, čia yra užuomazga arba motyvas, dėstymas, kulminacija, pabaiga ir epilogas. Kaip išduoda parodos / kūrinio pavadinimas – „Kaip papasakoti tau žinomą istoriją? Nepasakio“, – istorija yra žinoma ir galėtų nebūti pasakojama. Galbūt todėl ji išreiškiama per sapaniškus vaizdinius, simbolius ir metaforas, kalbančius ir apie pačią giliausią, asmeniškiausią esmę, ir apie universaliausias, bendriausias kategorijas. O galbūt tai patys vaizdinių pasakoja ir kartoja save tikėdamiesi, kad bus kieno nors atpažinti kaip tie Freudo minimi tautų sapnai.

Ižengusijį į „pasakojimo“ erdvę pasitinka sėdintis žirgas. Žirgo archetipas pasakose ir folklore įvaidina visus Carlo Gustavo Jungo išskirtus tapatybių įvaizdžius: *anima* ir *animus*, tamsusis šešelis ir šviesusis šešelis, apgavikas, herojus bei gebantysis pasiaukoti. Su šiuo gyvūnu siejamas protas, grožis, jéga, koordinacija, gracijs, judrumas. Tai labai senas ir daugiaprasmis įvaizdis, nukrepiantis į tarpkultūrinius kontekstus ir gerai iliustruojantis froidistinę tautų sąpnį idėją. Tačiau Vytautas Viržbickas žirgo archetipą naudoja kaip vieną iš daugeliu asmeninio mito konstruktų, kuriam priskiriamos tik kai kurios pačiam autoriui svarbios savybės. Iš paminių Jungo žirgo archetipo variančiai artimiausiai čia būtų du. Tai *anima* (moters vidinis vyros) ir *animus* (vyro vidinis moteris), jie susieja pasamonejė glūdinčias skirtingas tap-

Vytautas Viržbickas, ekspozicijos fragmentas

V. VITKINĖS NUOTR.

ties, prigimtis. Taip pat ir „gebančių pasiaukoti“, kurio kančia, atsivedimas ir nuolankumas priartina iki prie transcendencijos, reiškinį matymo „iš aukštai“. Kaip šie archetipai atsispindi skulptūroje? Poza, kurią žirgas yra pavaizduotas, nėra jam prigimtinė – šie gyvūnai nesėdi. Žmogui iškišus ir iðėjus daug pastangu sėdinti išmoksta tik kai kurios kumelės ir kastruoti žirgai. Sėdintis žirgas panašus į skulpujus ar atsiprašanti, tame pulsoja belytis, nuvainikuotos jégos ir didybės kraujas.

Kompoziciją papildantys žirgo pakinktai pavaizduoti lyg būtų „išaugti“. Moteriški batukai ant kojukų įvaizdina nužemintą žvilgsnį į geidžiamą moterį. Vazos su aukštyn apvertomis puošniomis lempomis primena nuytusias gėles. Akmeninis debesčilis, ant kurio kaba rožinio kvarco karolių – užuominiai į romantiką.

Toliau einančios kompozicijos dalys išskleidžia temos aspektus. Pavyzdžiu, oro baliono krepšys su prie šonų prikabintu balastu, kuris sukurtais iš sudaužytų ir vėl sulikiuotų vazų. Šis sudaužymo ir sulikavimo iš naujo momentas labai svarbus. Juo gali būti nurodoma keliskart pasikartojusio kilimo ir leidimosi kryptis. Acentuojama vertikalė (kilimas–kriti-

mas) tampa ne tik emocinio būvio metafora (individualiame mite), bet ir primena įvairose kultūrose aptinkamą *axis mundi* (visatos ašies, centro) – archetipą, kuris yra vienas seniausių pasaulio suvokimo modelių.

Makabriškos išvaizdos veidas-kaukė, kuriam iš burnos tarsi veržiasi užslopintas balsas, primena jausmą, kai sapnuojant košmarą išgąstis pakerta liežuvį. Kilimą apdengtas „altonius“, ant kurio stovi išsigandusios figūros, priverčia susidurti su siaubo aphemdyta tikrove – kai žinomas tampa grėsme. Menininkas surūpeliai šiai situacijai individualų mitą, kurį pavadina „Apversto vabalo mitu“. Tam tikru kampu žiūrint, šis negzistuojantis mitas naveda iki biblijės Ievos ir Adomo istorijos bei Pažinimo medžio, nuo kurio nuskintas ir suvalgytas vienintelis vaisius pasmerkė žmoniją žinojimo kančiai.

Kančios, pažinimo / žinojimo ir pasiaukojimo leitmotyvą atkartoja ir stalą-vitriną vaizduojantis objektas. Skaidrus jo paviršius nieko neslepia. Stalo semantinė prasmė netenkina iprasto aškinimo, stalas-vitrina, panašiai kaip iš sėdintis žirgas, tarsi „pasiduoda“ ar „atsiprašo“. O spinta, kurioje matomas pasviręs butelis, – istorijos epilogas, nurodantis į

„užsidarymą“. Ir vis dėlto užsidarymas nėra nekintama būsena. Kompozicijos pavadinimas „1/7 ledkalnio“ kužda apie gilių šaltame vandenyne glūdinčią paslapštę, kuri galbūt ištirps kartu su ledynu, bet iki tol gali tapti griaunaunčia jéga. Spintoje pavaizduotas plaukų kasą primenantis ornamentas vėl grąžina į pradžią, prie „moters kojų“.

Šis trumpas naratyvo dekodavimas atskleidžia keletą esminių Vytauto Viržbicko kūrybos bruožų. Tai mitopoeticinis mąstymas, t. y. asmeninių patirčių susiejimas su tam tikrais simboliniais įvaizdžiais, per kuriuos transliuojamos individualias ir subjektyvios prasmės pasitelkus asociacijas naveda į platesnius interpretacijos laukus, iškviečia vi suotinai atpažįstamus mitus, folkloro figūras, archetipus. Ši meninė strategija atsiranda labai tėkmis, kai, joje nėra jokio dirbtinumo ar racionalizmo, nors kiekvienas elementas, iš kurio menininkas konstruoja asmeninį mitą, yra aiškiai apibrėžiamas ir turi savo vietą bei funkciją (kaip yra ir bet kuriame mite). Panašiu principu bei temomis kuria amerikiečių menininkas Mathew Barney (pavyzdžiu, žymusis jo filmas „Cremaster“).

Mitopoeticinis mąstymas ragina prisiminti mitopoeticinį vyru judėjimą, kuris prasidėjo kaip apolitinis, iš vyru saviešką nukreiptas reiškinys, gimus 9-ojo dešimtmecio pradžioje. Vienas pagrindinių judėjimų inspiravusių autorų – Robertas Bly. Knijoje „Geležinis Džonas“ („Iron John“) per mitus, legendas, archetipinius vaizdinius vyrai buvo kvečiami sugr̄inti į pirmapradžių vyriškumą (*deep masculine*), priesintis industriniame amžiuje susiformavusiam vyro darbininko tipui, susigr̄inti teisę į jausmus, emocijų raišką ir tarpusavio bendrystę. Tam tikra prasme mąstytojas kvietė vyrus susitikti su savo katabaze (*kata* (gr.) – žemyn + *basis* (gr.) – pagrindas), išdrįsti pažvelgti į savo prigimtį, *anima* dalį, savo žaizdą.

Vytauto Viržbicko kūrinių apie nenorimą išgirsti, bet vis vien pasaikojamą istoriją artimas mitopoeticinio vyru judėjimo problematikai daugeliu aspektų. Tai mąstymas, parametas tikrosios savo prigimties tyrinėjimui ir susigr̄zinimui per susmenintus mitus. Tai daroma per poetinį žvilgsnį, pirmenybę teikiant jausminiam impulsui, ritualui, iniciacijos arba tapimo patirtimis. Iškeldamas savo istoriją ir kiekvieną daugiasluoksnio kūrinio elementą, detalę padarydamas savo rankomis (nesvarbu, ar tai vazos sudaužymas ir šukių sulipdymas, ar oro baliono krepšio pynimas), menininkas atliko savotišką ritualą. Norėdamas pasaikyti, kas skauda, jis turėjo labai atidžiai ištirti žaizdą. O rankų darbas, puikiai įvaldytos technikos ir medžiagų įvaivore demonstruoja ne tik techninių žinių spektrą, bet ir pasinėrimą į kūrybinį aktą, kuriame yra tam tikros apvalomosios, parengiamosios iniciacijos galios.

Nusileidimas į katabazę visad baugina. Joje susipina vaikystės prisiminimai, daiktai (pavyzdžiu, senas kilimas iš tipinio sovietinio interjero), patirtys, nuodėmės, paslapstys. Ir tai, kas papasakota sioje istorijoje, tėra 1/7 ledkalnio.

Paroda veikia iki 2014 m. sausio 4 d.
Tai Kauno bienalės renginys

In memoriam

**Vaclovas Krutinis
(1948–2013)**

Skulptorius kūrė kamerinės ir mažosios plastikos kūriniai, monumentaliosios skulptūrų viešosioms erdvėse, antkapinius paminklus. Pirmenybę teikė granitui ir marmurui. Dėmesys medžiagos savybėms ir apibendrintai, neretai konstruktiviniai formai, kuri dažnai siejasi su lietuviško modernizmo tradicijomis, atida kūrinio ir aplinkos harmonijai – tai išskirtiniai Vaclovo Krutinio kūrybos bruožai, liudijantys kūrėjo universalumą, gebėjimą valdyti medžiagą, formą, masteli. Jo skulptūrose justi išmintis, būties

amžinumas, kartais skausmas, o daugiausia – susikaupimas.

Dailininko kūryboje ryškėjo dvi pagrindinės kryptys – figūrinė skulptūra ir abstrakti forma, kurios visada koegzistavo. Apibendrintos iki simbolio figūros virsavo brandžią mintį perteikiančiomis kompozicijomis („Išeitis“, „Būtis“, „Apgrąža“, „Kilmė“), o abstrakcios formos savo plastika buvo artimos monumentaliam skulptūrai, nors kartais juo masteliai nebuvò dideli.

Beveik trisdešimt skulptoriaus sukurtų kūrinių puošia miesto erdvės Vilniuje, Ukmegėje, Kupiškioje, Panevėžyje, Birštone, Jonavos ir kitur. Tarp minetinų – „Metraštinių“ ir „Motinystė“, „Dionizas Poška“, „Šv. Jonas Nepomukas“,

paminklas generoliui J. Černiui, paminklinis biustas A. Plechavičiui ir kt. Skulptorius sukūrė beveik keturiądesimt antkapinių skulptūrių paminklų. Kūrybingiausias savo gyvenimo metus Vaclovas Krutinis atidavę nedėkingam valdžiam darbui. Laikas, kai jis dirbo ši darbą, nebuvò ramus ar juo labiau palankus kū-

rybai. Tačiau kūryba buvo jo prie globstis, namai ir ramybė.

Dailininkas gimė 1948 m. Vilniuje. 1973 m. baigė Valstybinį dailės institutą, skulptūros specialybę. Padarose dalyvavo nuo 1974 m., nuo 1978 m. buvo Lietuvos dailininkų sąjungos narys. Dešimtį metų (1998–2008) – Lietuvos dailininkų sąjungos pirminkas, ilgametis Lietuvos kultūros ir meno tarybos narys, ējo Lietuvos meno kūrėjų asociacijos viceprezidento ir Lietuvos autorų teisių gynimo asociacijos viceprezidento pareigas.

LIETUVOS DAILININKŲ
SAJUNGA

Užburtoji juosta

„Scanoramos“ retrospektiva „Robert'as Bressonas iš arčiau“

Ketvirtadienį prasidėjo „Scanorama“. Solidžiu Europos kino forumu tapęs renginys kasmet pristato ne tik naujus mūsų žemyno filmus, bet ir kruopščiai parengtus svarbių Europos kino kūrėjų retrospektivąs. Šiemet viena iš jų skirta Robert'ui Bressonui (1907–1999), kurį savo mokytoju vadino ir Naujosios bangos prancūzų kino atnaujintojai, ir Andrejus Tarkovskis, ir ne vienas šių dienų „lėtojo kino“ kūrėjas. Retrospektivą „Robert'as Bressonas iš arčiau“ sudaro penki filmai: „Bulonės miško damos“ (1945), „Kišenvagis“ (1959), „Žanos d'Ark teismas“ (1962). „Mušetė“ (1967), „Pinigai“ (1983).

Bressonas buvo vienas paskutinių didžiųjų kino savamokslų. Jis pradėjo nuo tapybos ir, nors neigė kada nors studijavęs Dailiųjų menų akademijoje, iki pat gyvenimo pabaigos lyginio savo kino kūrybą su tapyba. Režisierius tvirtino, kad sudomėjo kinu norédamas užpildyti tuštumą. Pirmuosius savo pilno metražo filmus jis sukūrė okupuotame Paryžiuje, filmuose vaidino žvaigždės, didžioji dalis buvo filmuota paviljone. Paskui, maždaug iki 7-ojo dešimtmecio vidurio, Bressonas susitelkė į dvasines ir transcendentines temas, po truputį atsakydamas paviljoną, profesionalių aktorių ir pakeisdamas juos „modeliais“ (taip jis vadino savo filmų aktorių neprofesionalus), ekranizavo Žanos d'Ark procesą, legendą apie karalių Artūrą, kūrė filmus Fiodoro Dostoevskio, Levo Tolstojaus, Denis Diderot, Georges'o Bernano kūrinį motyvais.

Bressonas vadino save linksmu peseimistu. Jo kūrybą tyrinėtojai dažniai į du etapus: vadinančią Bressoną prieš Bressoną (okupacijos periodo filmai) ir tikrajį, pokarinį, kai

režisierius rutuliojo savo ekstremaliai autorinę kino meno konцепciją. Jis vadino ją kinematografija („cinématographe“), supriehindamas su tradicinių normų kinu („cinéma“), pabrėždamas, kad jo kūrinių fabulos yra tik pretekstas, filmą lemia forma, o ne turinys. Savo apmystymus apie kiną Bressonas sudėjo į knygą „Užrašai apie kinematografiją“ (1975).

Pateikiamame kelias Bressono minis iš šios knygos skyriaus „Gestai ir žodžiai“ sudaro penki filmai: „Bulonės miško damos“ (1945), „Kišenvagis“ (1959), „Žanos d'Ark teismas“ (1962). „Mušetė“ (1967), „Pinigai“ (1983).

Filmo substancija neatsiranda iš gestų ir žodžių, kaip kad iš jų atsiranda scenos spektaklio substancija. Tačiau filmo substancija gali būti... kažkas, kas provokuoja gestus ir žodžius, kas paslaptingu būdu atsiranda modeliuose. Kamera tai mato ir fiksuoja. Taip galima išvengti fotografinio vaidinančių komedių aktorių reprodukavimo, o kinematografija, tiksliau, naujas raštas, kartu tampa ir atradimų metodu. (Taip atsitinka, nes mechanizmas atskleidžia tai, kas nežinoma, bet ne todėl, kad tai buvo atskleista anksčiau.)

Gestai, kuriuos modeliai repeticijose kartoja mašinaliai ir daug kartų, filme tampa natūraliaus gestais. Žodžiai, kuriuos jie išmoko per repeticijas, filme igyja nesamoninę skambesį ir dainingumą, būdina jų tikrai prigimčiai. Būtent taip reikia traktuoti gyvenimo automatiškumą. (Ir vieno ar kelių aktorių arba žvaigždžių talentas jau nebenturi reikšmės. Svarbiausia, kaip tai elgesi su modeliais, kaip tau pasiseka išgauti jų nekultumą ir paslapštį.)

Labai dažnai pamirštama apie skirtumą tarp žmogaus ir jo kino įvaizdžio ir per dažnai pamirštama apie

tai, kad nesiskiria jo tikrasis ir ekraninis balsas.

Tegu modeliai nepaklūsta kamerai ir mikrofonui. Padėk jiems būti savimi (išryškinkai tai, kuo jie ypatingi.)

Tegu tavo filme bus grožio arba liūdesio, arba kažko kito, kas esminga miestui, kaimui, namui, o ne grožio arba liūdesio, arba kažko kito, kas svarbu miesto, kaimo, namo fotografinioje.

Toje vaizdų kalboje reikia visiškai sunaikinti įsivaizdavimą apie vaizdą. Tegu patys vaizdai atsisakys vaizdo sąvokos.

Balsas ir veidas.

Formavosi kartu ir priprato vienas prie kito.

Filmas dar nebaigtas. Jis randasi palaipsniu tavo akyse. Vaizdai ir garsai yra pasirengimo ir laukimo būsenos.

Šiandien dalyvavau ne peržiūroje (montażas 1956 m. spalį, – aut. *pasta*), bet matomoje ir staigioje vaizdų ir garsų akcijoje, mačiau, kaip jie veikė vienas kitą ir keitėsi. Užburtoji juosta.

Distančija, apie kurią užsimena Racine'as, yra neperžengiamą distanciją tarp scenos ir žiūrovų. Tai distancija tarp dramos kūrinio ir tikrovės, o ne tarp rašytojo ir modelio (arba modelių).

Kadai – Grožio religija ir temos sukilinimas. Dabar tokie pat garbingi siekių: išsilaisvinti iš materijos ir realizmo, atsisakyti prasčiokiško gamtos sekimo. Tačiau kai pakilumas susiduria su technika... Kinai

kryžkelėje. Negalima sukilinti nei technikos (fotografinės), nei aktorių, kuriuos rodai tokius, kokie jie yra. Negali būti visiškai realistiška, nes yra teatrališka ir salygiška. Ne gali būti visiškai teatrališka ir salygiška, nes yra realistiška.

Judėjimo vaizdas suteikia laimę: arklys, sportininkas, paukštis.

Aktorius projektuoja save į personažą, į kurį nori persikūninti; naujaudžia jo kūną, veidą, balsą; padaro taip, kad personažas atsisiėda, atsistoją, vaikšto; prisotina jį savo jaunymą ir aistrą, kurių tame nėra. Tas „as“, kuris nėra jo „as“, prieštarauja į kinematografijai.

Būtybes ir gamtos reiškinius, apvalytus nuo bet kokio meno, pirmiausia nuo teatro meno, paversk nauju menu.

Neprivalai, kaip kad privalo skulptoriai, taptojai, romanų raštojai, mėgdžioti žmonių ar daiktų išorės (tave pavaduoja mašina), nes tavo kūryba arba tavo sumanymai įgyvendinami jungiant skirtingus užfiksuotos tikrovės fragmentus. Svarbus ir tų fragmentų pasirinkimas. Čia sprendžia intuicija.

Tai, kas scenoje aktorių sukilina, ekrane gali paversti jį prasčiokluku (tai dėsninė, kai viena meno rūšis naudojasi kitos formomis).

Modeliai. Filmavimas sumažina jų tris išmatavimus, bet padidina jų nuoširdumą ir tikrumą ekrane. Pačios lekščiausios ir labiausiai bespalvės filmo dalys turi daugiausia gyvybės.

Dvi paprastumo rūsys. Blogoji: pa-

Robert Bresson

prastumas kaip išeities taškas, išanksčtinis. Geroji: paprastumas kaip rezultatas, dovana už pastangų metus.

Crot: „Nereikia ieškoti, reikia laukti.“

Modelis. Intymų modelio charakteri ir filosofiją geriausiai perteklia jo (nepastatytas) balsas, o ne fizinė išorė.

IŠVERSTI nematomą vėjają vandenės raukšles.

Modelis. Jis užsidaro savyje. Tą patį daro puikus aktorius X. Tam, kad vėl atsivertų ne pats, o jo, kaip aktoriaus, kaukė.

Modeliai. Jie sugeba išsivaduoti iš savikontrolės, stebuklingai būti „savimi“.

Gyvenimą perteikis ne jo fotografinė kopija, o paslaptingi dėsniai, kurių akivaizdžiai veikiami juda modeliai.

Kritika neatskiria kino nuo kinematografijos. Retkarčiais pastebi aktorius ir jų neadekvacią vaidybą, bet tik trumpam. Iš pareigos urmu myli viską, kas rodoma ekrane.

Panašumai, skirtumas. Labiau supanašetį, kad labiau atsiskirtum. Vienodi mundurai ir vienodas gyvenimo būdas išryškina kareivių prigimtį ir charakterį. Susingusi pozicija atiduodant pagarbą atskleidžia kiekvieno iš jų ypatingas žymes.

Ji kaip šešėlis

„Scanorama“ rodo Asgharo Farhadi filmą „Praeitis“

„Scanorama“ programoje „Kerstant Europą“ bus parodytas naujaujasis Irano režisierius Asgharo Farhadi filmas „Praeitis“. Filmo premjera šiemet įvyko Kanuose, pagrindiniu vaidmeni sukūrusi Bérénice Bejo pelnė geriausios festivalio aktorių apdovanojimą. Ji vaidina Mari-An, kurios vyras Ahmadas (Ali Mossafa) atskrenda į Irano į Prancūziją. Jie nebegyvena kartu jau ketverius metus. Ahmadas atvyksta, kad išskirtų su žmona. Mari-An turi naujų partnerių Samirą (Tahar Rahim). Tačiau nuo pat pradžių nematyti nei susitaikymo tarp išsiskyrusiu sutuoktinii, nei didelės meilės tarp naujų partnerių apraiškų. Chaoso ženklui filme tampa vaikai – nuolat išsiutę Samiro sūnus ir dvi Mari-An dukterys, kurių vyresnioji maištauja prieš motiną. Panašiai kaip ir filme

„Apie Elę“ ar garsiajam „Oskaru“ apdovanotame „Išsiskyrimė“, Farhadi ir naujame filme nuolat paneigia viską, ką žiūros jau spėjo suprasti apie personažus. Tai ir vėl pasakojimas apie šeimą, fone vėl iškyla kruopščiai atkuriamą tikrovę, o personažai, nors ir vedami geriausią ketinimą, vis žeidžia vienį kitus. Apie tai Pawełas T. Felisias ir kalbėjosi su „Praeities“ režisieriumi „Gazeta Wyborcza“ puslapiuose. Pateikiame šio pokalbio fragmentus.

Jūsų filmų scenarijai labiau primeina literatūrą nei kino tekstu.

Kalta mano šeima. Mano senelis, kurio portretą iš dalies nupiešiau „Išsiskyrimė“, turėjo dovaną mėtytis puikiomis frazėmis, pasakoti istorijas, kurių susidomėjęs klausiusi. Didelę jų dalį senelis, be abe-

jo, prifantazavo. Kai pats pirmą kartą išsirengia į kiną, pavėlavau ir praleidau pirmą filmo dalį. Paskui mėnesių mėnesiais įsivaizdavau, kas galėjo atsiskiti, turėjau daugybę versijų. Ko gero, tada man ir prasidėjo filmų kūrimas. Išeities taškas man visada yra rašymas.

Savo šeimynines dramas Jūs konstruojate tarsi trilerius – viena paslaptis sekā kitą, vienos personažas paaikiina kitą, keliskart turime paneigti viską, ką, regis, žinome apie tuos žmones. Kaip rašote savo scenarijus?

Labai ilgai ir etapais. Pradedu nuo atskirų scenų, įvykių, minčių – prisirašau daugybę pastabų, kurios viena prie kitos nelimpia. Tai trunka kelis mėnesius. Paskui peržiūriu viską ir pats savęs klausiu, kodėl ap-

skritai visa tai rašiau. Ir tik tada pradedu dėlioti istoriją. Pavyzdžiu, kai galvojau apie Ahmadą, kuris atvyksta pas buvusią šeimą, man iškart į galvą atėjo duktė, kuri negali susitarkyti su šia situacija. Bet kodėl?

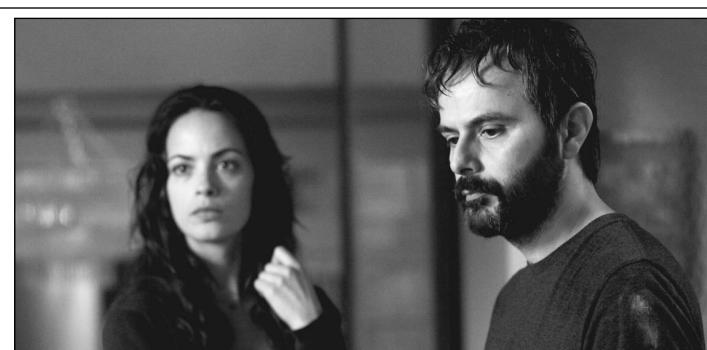
Kas yra jos bėda? Paskui atėina svarbiausias etapas, kai bandau paslėpti savo emocijas ir samoningai kurti būsimos istorijos konstrukciją. Tada dirbu kaip inžinierius. O kai scenarijus tariamai baigtas, grįžtu prie sumanymų, nuo kurių viskas ir prasidėjo. Keičiu, perstumdu akcentus.

Ar aktoriai, su kuriais visada dirbate dar prieš filmavimą, tampa scenarijus bendraautoriais?

Visi įvykiai yra parašyti jau anksčiau, bet dirbamė su personažais: pradedame nuo nulio ir juos atkuriame, bandome suprasti, kas jie, kas jiems svarbu. Samirą vaidinės Taharas iš pradžių negalejo suprasti, kodėl jo personažas taip ramiai elgiasi su Ahmadu. Bet po poros savaičių pasakė: „Neturiu jokio noro ant jo pykti. Man jo gaila.“

Kaip Jus sutiko Irane po „Oskaro“ ir Berlyno „Auksinio lokio“ filmui „Išsiskyrimas“?

NUKELTA | 9 PSL.

„Praeitis“

Paprasti ir laimingi

Krësle prie televizoriaus

Ši pavasarį mirusio Aleksejaus Balabanovo filmai gali patikti ir nepatikti, gali erzinti, žaveti, žadinti nerimą ar net siaubą. Reakcija priklausys nuo jūsų požiūrio į kiną, į tai, kaip jis turi (ar gal) kalbėti apie dabartį. Bet kad šis kūrėjas buvo unikalas, manau, sutiks kickvienas. Ankstyvuosiuose jo filmuose man daug kas buvo nepriūmtina, pavyzdžiui, Kafkos teksto sąlygišumas „Pilyje“ ar požiūris į kara Čečenijoje filme „Karas“, bet „Kroviny 200“ iškart įtikino, kad Balabanovas – vienintelis, sugebantis filmuose parodysti jau antrą dešimtmjetį trunkančios Rusijos transformacijos esmę, paaškinti, kas vyksta buvusio „sovoko“ galvoje ir pasammonėje, kokie demonai jį valdo. Balabanovas atvedė į rusų kiną naujus personažus, kurie gali egzistuoti tik lūžio visuomenėje. Be abejø, kad tai paaškintų, režisieriu teko peržengti ne vien tabu, sulaukti kaltinimų nacionalizmu, bet paskutiniuose jo filmuose tai net nebesvarbu, nes Balabanovas atsisakė bet kokių stiliaus įmantrybių ir paliko tik tai, kas gali liudytí esmę.

„Kūrikas“ ir šiakar „Snobo kinę“ (TVI, 8 d. 22.55) rodomas paskutinis Balabanovo filmas „Ir aš noriu“ (2012) – formos ir turinio santykio požiūriu tikri grynuoliai. Matyt, neatsitiktinai abu filmai apie esminį klausimą – mirtį. Arba apie visuomenės būseną, kurią Balabanovas jautė kaip ir kickvienas tikras intelektualas ir tikras inteligenčias, už kurio (nori jis to ar nenori) visada iškyla literatūrocentriška rusų kultūros tradicija ir Fiodoras Dostoevskis. Nereikia pamiršti, kad Balabanovas buvo baigęs ne tik kino studijas, bet ir karinį vertėjų institutą, o kine debiutavo Samuellio Becketto ir Franzo Kafkos eku-

ranizacijomis. Tačiau, ko gero, paskutiniai jo filmai yra intelektualiausi, nes režisierius jau taip įvaldė amatą, kad gali formuluoti tezes, net nesusimąstydamas, kaip jas „išverssti“ į kino kalbą. „Ir aš noriu“ siužetas minimalus ir kartu pasakiškas: kažkur Rusijoje vyksta stebuklai – sugrautės cerkvės varpinėje, kuri stūksa amžinos žiemos pakraštyje, galima rasti laimę. Ten banda patekti į filmo herojai – banditas, verslininkas, muzikantas, prostitutė, alkoholikas... Paprasti žmonės. Tik didžioji dalis kelialaujų miršta taip ir netapse laimingi. Tarp jų ir Balabanovas, filme prisistarantis Europos kino akademijos nariu. Bet jis gal vieninteliis filme žino, kad mirties galima troški kaip vienintelės laimės, ir, svarbiausia, nemoralizuojā.

Balabanovas nenorėjo paisyti Vakarose jau banalybe virtusiu „politikoretiškumo“ sąvoką, todėl dieniesiems kino festivaliams jo filmai atrodė pernelyg provokuojantys. Bet „Ir aš noriu“ buvo rodytas Venecijoje ir pavadintas juodaja komedija. Tokios ir panašios etiketės – būdas redukuoti filmą iki cilinio žiūrovo suvokimo. Žiūrovo, kuris ateina į kiną smagiai praleisti laiko.

„Ir aš noriu“

ATKELTA IŠ 8 PSL.

Žiūrovai – teigiamai. Tai didžiausias kapitalas, kokį gyvenime man pavyko sukaupti. Bet su valdžia būna įvairiai. Radikalesni pasijuto įžestisi – ir filmo, ir to, kad jis taip patiko užsienyje. Liberalesni į „Išsiskyrimo“ sėkmę reagavo tylėjimu.

Ar svarstėte pasiūlymus iš JAV, kurie pasipylė gavus „Oskarą“?

Neišsiginu galimybės, kad kada nors kursiu filmą JAV. Bet norėčiau jį kurti pagal nuosavą scenarijų.

Prieš dvejus metus man pasakėte: „Jei parašysiu scenarijų, kurio veiksmas vyks Prancūzijoje, būtent ten ir važiuosiu filmuoti.“

Norėjau papasakoti istoriją vyro, kuris keliauja į svetimą šalį, bet ten ji vis tiek pasiveja praeitis. Mane įkvėpė draugas, kuris buvo priversas išvažiuoti į užsienį, kad pasirašytų skyrybų dokumentus. Kurį laiką gyvenau Berlyne, bet, palyginti su Teheranu, tas miestas man buvo pernelyg tylus. Tačiau tai istorija apie praeitį, tad ieškojau vietos, ku-

rioje būtų galima pajusti praeities skonį, kvapą.

Paryžius taip kvepia?

Tai šiuolaikinis metropolis, bet pirmiausia į akis krinta liekanos, reliktai. Kavinėse galima rasti tokią pat įrangą kaip prieš 30–40 metus. Man tik rūpėjo išvengti turisto žvilgsnio.

Ar svarstėte pasiūlymus iš JAV, kurie pasipylė gavus „Oskarą“?

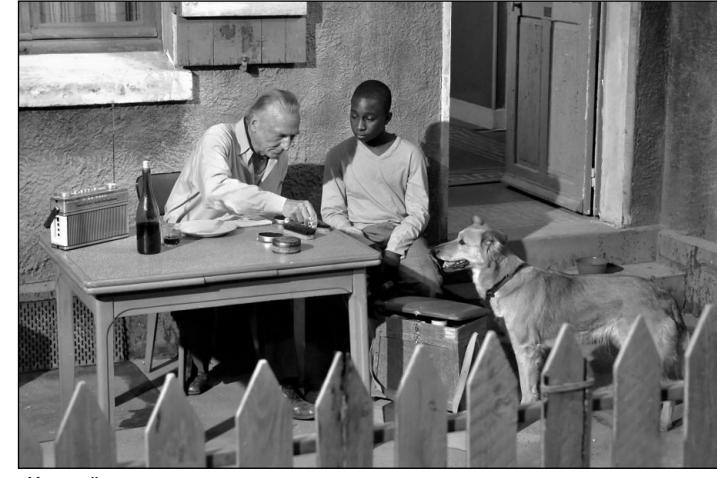
Neišsiginu galimybės, kad kada nors kursiu filmą JAV. Bet norėčiau jį kurti pagal nuosavą scenarijų.

Prieš dvejus metus man pasakėte: „Jei parašysiu scenarijų, kurio veiksmas vyks Prancūzijoje, būtent ten ir važiuosiu filmuoti.“

Norėjau papasakoti istoriją vyro, kuris keliauja į svetimą šalį, bet ten ji vis tiek pasiveja praeitis. Mane įkvėpė draugas, kuris buvo priversas išvažiuoti į užsienį, kad pasirašytų skyrybų dokumentus. Kurį laiką gyvenau Berlyne, bet, palyginti su Teheranu, tas miestas man buvo pernelyg tylus. Tačiau tai istorija apie praeitį, tad ieškojau vietos, ku-

Bijau, kad melancholiški Aki Kaurismäki filmai taip pat gali likti nesuprasti televizijų ir Holivudo išaugintiems žiūrovams. Kad ir „Havrás“, kurį LRT kultūra parodys trečadienio naktį (13 d. 24 val.), sekantis visai politikoretišką ir aktualią istoriją apie imigrantus. Jo herojus Marselis Marksas (André Wilms) – kadaise bohemiskas rašytojas, dabar Havro batų valytojas. Jis padėjo kryžių ant menininko ambicijų ir jaučiasi naudingas, patenkintas gyvenimu, kurį leidžia darbe, namuose ir smuklėje. Bet gyvenimas jam nešykti dramą – suserga žmona Arletė, Marselis nori padėti juodaodžiu bermiuikui iš Afrikos. Su Marseliu, žinoma, solidarizuojasi geri žmonės.

„Havrás“ – taip pat kino pasaka. Ji paprasta, bet sinefilas „Havre“ suras daugybę citatų, ironiškų nuorodų ir meilės prisipažinimų kinui – poetiniam realizmui ir Marceliui Carné, kurio „Galiorkos vaikuose“ pagrindinį vaidmenį kūrė aikštinka gražuolė Arletty, režisieriu Jacques'ui Beckerui, Jeanui Gabinui, kurio herojus dezertyras kitame Carné filme „Ūkų krentinė“ taip pat atvyksta į Havrą. „Havro“ kadrus žydi kito kino genijaus – Yasu-

„Havrás“

jiro Ozu akiai taip miela sakura, ir net policininkas čia matė „Kasablanką“, o Jeanas-Pierre'as Léaud, kuriam Kaurismäki atidavė pagarbos duoklę filme „Aš pasamžiau žudiką“, jau beveik tapo tikru monstru...

Ir „Havro“ stilus, automobiliai, drabužiai labiau primena senus laikus, kai kinas pasakojo sentimentalias, naivias ir žmogiškumą teigiančias istorijas, kurios iki šiol gali suspausti širdį. Ir mobilusis telefonas čia visai netrukdo senam geram telefonui automatiui. „Havrás“ gali priversti ir juoktis, ir verkti, juk Kaurismäki filme tragedija niekur nedingo, tik jis nenori mums demonstruoti savo liūdesio ar depresijos, kaip kad vienas garsus danas, kuris troška visus užkrėsti savo melancholija. Ironiški stebuklai, ištinkantys „Havro“ personažus, – jau vi-sai kitas tragizmo laipsnis. Tik Kaurismäki dar tiki sielą gydantia kino iliuzija.

Holivudas taip pat moka šią iliuziją išnaudoti visu šimtu procentų. Ypač romantinėse komedijose. Suprantu, kad jos banalios, bet kartais terapiiniu tokiu komedijų poveikiu

suabejoti sunku. Vienas geriausiu pavyzdžiu, manau, jau klasikinė vadintina Robo Reinerio 1989 m. komedija „Kai Haris sutiko Salę“ (LRT, 10 d. 21.15). Atrodytų, negali būti nieko banalėsnio: Haris (Billy Crystal) ir Salė (Meg Ryan) atsitiktinai susipažino dar būdami studentai, 1977-aisiais, keliaudami iš Čikagos į Niujorką. Kelionė įrodė, kad abiejų požiūris (ypač į moters ir vyro santykius) iš esmės skiriasi. Pasibaigus mokslyams, Hario ir Salės keliai išsiskiria. Po penkerių metų jie vėl susitinkas ir žurnaliste vėl susitikite. Dar po penkerių metų jie pagaliau supras, kad myli vienas kitą. Nespjaukite iš aukšto: filmo scenarijų paraše Nora Ephron, kurios humoro jausmas taip pat gali padaryti laimingą. Be to, jie gerai žinojo vieną paslapči – kad knygynuose irgy vyksta stebuklai.

Jūs –

JONAS ŪBIS

tas užduoti nepatogius, universalius klausimus. Čia yra viskas – vyras, moteris, vaikai, jauni ir seni. Iš šono tai atrodo paprasta, akivaizdu, bet viduje slypi priklausomybių ir komplikacijų jūra. Tai iš tikrujų vienuomenė viename laše, jis tyrinėjama po mikroskopu, mikroskalėje.

Tačiau „Išsiskyrime“ didelę įtaką šeimos funkcionavimui turėjo Irano tikrovė, verčianti žmones nuolat dėvēti kaukes, „Praeityje“ tas kontekstas jau nebenturi reikšmės.

Turi, tik tai jau kitoks kontekstas. Mano kultūros žmonės retai atvirai išsako savo nuomonę. „Praeityje“ jau yra kitaip. Esame pasaulyje, kuriame jau nebeskaitomas knygos, todėl Ahmado knygos jo laukia rūsyje. Bet tame pasaulyje galima artiesiog būtinai tiesiai kalbėti apie savo poreikius, todėl ir jausmai matomi kaip ant delno.

Šalia išmintingų vyrų, ypač Ahmado, Mari-An atrodo chaotiška, tarsi pyktų, kad jos praeitis nuolat grižta, kad negali iš jos išsivaduoti.

Filmas prasideda tuo, kad Ahma-

das ir Mari-An sėda į automobilį. Ji pradeda trauktis ir staiga išgirsta avarijos garsą. Grįžimas į praeitį višada rizikingas. Bet ar galima į ją grįžti? Visi padarė klaidą ir greičiausiai visi turėjo priežasčių jas padaryti. Žiūrėti į tai, kas liko praeityje, visada skaudu todėl, kad tai akivaizdu.

Negalėčiau prisiminti filmo, kuris geriau už „Praeityj“ parodytų vadinosios „sudurystos“ šeimos peripetijas.

Tokios šeimos egzistuoja visur, net Iranas vis daugiau skyrybų, žmonės kuria naujas šeimas. Ankstesnio buvimo pėdsakas, žinoma, yra vaikai. Jie prisitaika prie situacijos, bet yra kaip veidrodis, į kurį stengiamės įdėmiau nežiūrėti. Jie verčia mus užduoti klausimą, į kurį neturime atsakymo: kaip toli galima nueiti ir kaip daug kitų interesų paaukoti, kovojant už save.

Ar praeitis siūlo išsilaisvinimą?

Mano manymu, ne. Ji yra šešėlis, iš kurio nickas negali visiškai išeiti.

PARENGĖ KORA ROČKIENĖ

Parodos	Meno projektų erdvė „Malonioji 6“	Žaltauskaitės-Grašienės ir Bronės Neverdauskienės paroda „Absoliuti lygibė“	7md rekomenduoja
VILNIUS	Galerija „Vartai“	Modrius Tenisonas (Latvija), Armando Strazdo (Latvija), Vytauto Tumėno interaktyvus projeketas „Laimos tinklas“	Dailė
Vilniaus paveikslų galerija	Galerija „Aidas“	Kauno paveikslų galerija	Gana retai pasitaiko, kad svarbios asmenybės jubiliejus būtų minimas nevaldiškai. Paroda ir studija „Visagalė tradicija: Kristijono Donelaičio poemos „Metai“ iliustracijos ir vaizdinis kanonas“ būtų labai įdomi ir be jokios progos (2014-aisiais bus minimos Kristijono Donelaičio 300-osios gimimo metinės). Parodos kuratorių ir studijos autorai – Giedrė Jankevičiūtė ir Mikas Vaicekauskas – siūlo pasekti, kaip ir kodėl atrodė Donelaičio „Metai“. Paroda veikia Vilniaus grafikos meno centre nuo lapkričio 8 d. 16 val. iki lapkričio 30 d. Atidarymo dieną 18 val. trečiojo aukšto salėje vyks oficialus parodos atidarymas ir dvikalbės studijos pristatymas. Renginyje dalyvaus Alma Bražiūnienė, Eligijus Raila, Paulius V. Subačius.
<i>Didžioji g. 4</i>	<i>Trakų g. 13</i>	<i>Kauno bienalė „Unitekstas“:</i>	
Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai Lietuvos dailė XVI–XIX a.	i ki 9 d. – Gretel Weyer (Prancūzija) paroda „Mano iliuzijos“	Jaunuji menininkų paroda Linas Jonikės paroda „Reversinės trajektorijos“	
Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai	Galerija „Prospektu“ fotografijos galerija	Giedrės Krūmėnės paroda „Suformatuota“	
Paroda „Dailės istorikas ir kritikas Mikalojus Vorobovjas (1903–1954)“, skirta 110-osioms gimimo metinėms	<i>Gedimino pr. 43</i>	Severijos Inčirauskaitės-Kriaunevičienės paroda „Išardymai“	
i ki 10 d. – paroda „Antoine Watteau ir prancūzų graviūros menas“	i ki 16 d. – Arūno Baltėno fotoparoda	Kęstučio Grigaliūno interaktyvus projeketas „Marginimas“	
Radvilių rūmai	Pamėnkalnio galerija	A. Žmuidzinavičiaus kūriniai ir rinkinių muziejus	
<i>Vilniaus g. 24</i>	<i>Pamėnkalnio g. 1/13</i>	<i>V. Putvinskio g. 64</i>	Lapkričio 9 d., šeštadienį, 19 val. Filharmonijos Didžiojoje salėje, koncerte „Iš Naujojo pasaulio“, griež altininkė Ula Ulijona Žebriūnaitė, aktyviai koncertuojanti įvairiose pasaulio šalyse, dažnai pasirodanti su „Kremmerata Baltica“ orkestru. Prie Lietuvos nacionalinio simfoninio orkestro dirigento pulto stos Israelis Yinonas, kurį kritikai vertina už jautrumą ir preciziką, derančią su polėkiu ir temperamentingumu. Skambės Antonina Dvoržako, Hanso-Peterio Dotto ir Krystofo Pendereckio kūriniai.
Reginos Matuzonytės-Ingelevičienės tapybos paroda „Spalva ir linija išreikšti pojūčiai“	Meno ir edukacijos centras „Rupert“	Kauno bienalė „Unitekstas“:	
Tarpautinė paroda „Sidabro amžius. Rusų dailė Baltijos šalių kolekcijose. 1890–1930“	<i>Meškeriotojų g. 33</i>	<i>Felikso Jakabausko „Kalbėjimas – sidabras...“</i>	
Rytų Azijos, Naujosios Gvinėjos ir Australijos aborigenų menas	i ki 13 d. – Liepos Kaunaitės tapybos paroda „Kelyje“	Zinaidės Vogeliénės „Sidabrinis šnabždesys“	
Ivanu Marčuko (Ukraina) kūrybos paroda „Už horizonto – kiti horizontai...“	Teatro, muzikos ir kino muziejus	Keramikos muziejus	
Vytauto Kasiulio dailės muziejus	<i>Vilniaus g. 41</i>	<i>Rotušės a. 15</i>	
<i>A. Gošauto g. 1</i>	Paroda „Sergejus Paradžanovas. Nežabotos vaizduotės kino genijus“	Virginijos Užusenytės ir Jūratės Višinskienės paroda „Inspiracija...Moteris...Augalas“	
Vytauto Kasiulio kūriniai kolekcija	Galerija „Arka“	Ryšių istorijos muziejus	
Paroda „Mykolo Raubos Vilnius“	<i>Ausros Vartų g. 7</i>	<i>Rotušės a. 19</i>	Lapkričio 8, 9 d. 18 val. Valstybiname jaunimo teatre įvyks režisieriaus Agnaius Jankevičiaus spektaklio premjera. Didžiojoje teatro scenoje žiūrovai turės galimybę išvysti pirmą kartą Lietuvoje statomo lenkų dramaturgo Paweł Demirskio pjesę „Nesistebėk, jei kas nors ateis padegti tavo namų“.
Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenatas	Klaipėdos dailininkų paroda „40 kūrybos metų“, skirta Lietuvos Respublikos ir Klaipėdos krašto susijungimo 90-mečiui ir LDS	Galerija „Meno parkas“	
<i>Arsenalo g. 1</i>	Medžio drožėjų paroda „Šventieji ir piligrimai“	<i>Rotušės a. 27</i>	
Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija	Šv. Jono gatvės galerija	i ki 12 d. – paroda „Jaunieji. Žalia sąmonė-3, arba kaip nesikartoja istorija“	
Lietuva carų valdžioje; Lietuvių liaudies menas	<i>Šv. Jono g. 11</i>	Kauno fotografijos galerija	
Kryždirbystė	XVIII tarpatautinė Vilniaus ekslibrisų biennalė	<i>Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2</i>	
Paroda „Sukilėliai“, skirta 1863 m. sukiliui 150-osioms metinėms	Medžio drožėjų paroda „Šventieji ir piligrimai“	Vytauto V. Stanionio paroda „Nuotraukos dokumentams“	
Paroda „Vaikystės metų kraštas“	Galerija „Balta“	Galerija „Balta“	
Kazio Varnelio namai-muziejus	<i>M. Valančiaus g. 21</i>	<i>M. Valančiaus g. 21</i>	14 d. 18.30 – G. Verdi „OTELAS“. Dir. – M. Staškus
<i>Didžioji g. 26</i>	Galerija „Arka“	Kauno bienalė „Unitekstas“:	N. Gadliauskas, G. Storpiščis, R. Gražinės
K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija	<i>Ausros Vartų g. 7</i>	i ki 14 d. – Jolantos Šmidtienės „Ugnies šokis“	13 d. 18 val. – P. Vaičiūnų „PATRIOTA“. Rež. – J. Vaitkus
Paroda „Rūdavos kautynės“	Klaipėdos dailininkų paroda „40 kūrybos metų“, skirta Lietuvos Respublikos ir Klaipėdos krašto susijungimo 90-mečiui ir LDS	Jūratės Petruškevičienės „Humana: laiminges pusvalandis“	14 d. 18 val. – I. Menchellio „KAPINIŲ KLUBAS“. Rež. – A. Latėnas
<i>Lankymas antroji – šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44</i>	Klaipėdos skyriaus 40-mečiui	KLAIPĖDA	
Bažnytinio paveldo muziejus	Galerija „Meno niša“	KKC parodų rūmai	
<i>Šv. Mykolo g. 9</i>	J. Basanavičiaus g. 1/13	<i>Aukštajoji g. 1 / Didžioji Vandens g. 2</i>	14 d. 18.30 – PREMIERA! K. Binkio „ATŽALYNAS“. Rež. – J. Vaitkus
Bažnytinio paveldo muziejus ekspozicija	Kroatų šiuolaikinės juvelyrės paroda „Juvelyrika kūnui“	Šiuolaikinio meno projekto „Pažadas. Pirma triukų dalis“ paroda/epizodas „Daiktai, kur daiktų neturėtų būti“	J. Vachtangovo teatro spektakliai
Galerija „Kairė-dešinė“	Lietuvos dailininkų sajungos parodų salė	i ki 10 d. – parodos „What Is Missing?“ ir „Trip and Traveling. Introduction“	13, 14 d. 19 val. – A. Puškinio „EUGENIJUS ONEGINAS“. Rež. – R. Tuminas
<i>Latako g. 3</i>	<i>Vokiečių g. 4/2</i>	Klaipėdos kultūrų komunikacijos centras	15 d. 19 val. – G. Sibleyras „VĒJAS TUOPOSE“. Rež. – R. Tuminas
nuo 8 d. – paroda „Visagalė tradicija: Kristijono Donelaičio poemos „Metai“ iliustracijos ir vaizdinis kanonas“	i ki 15 d. – keramikos meno paroda „Amžinas ratas“	Bažnyčių g. 4	Mažoji salė
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIOS GALERIJOS	i ki 11 d. – Virginijos Kalinauskaitės ir jos mokiniai grafikos paroda „CX“	Meno kieme – Tomos Šlimaitės grafikos darbų paroda „Jūros gelmėse“	9 d. 16 val. – B. Mar „UNĒ“ (aktoriės U. Babickaitės dienoraščių motyvais) Rež. – B. Mar
Parodų salės „Titanikas“	Vilniaus rotušė	Baroti galerija	10 d. 12 val. – Just. Marcinkevičiaus „GRYBŲ KARAS“. Rež. – V. Masalskis
<i>Maironio g. 3</i>	<i>Didžioji g. 31</i>	<i>Aukštajoji g. 3/3a</i>	12 d. 19 val. – „LAISKAI I NIEKUR“ (R.M. Rilke's, M. Cvetajevos ir B. Pasternako laiškų motyvais) Rež. – B. Mar
nuo 8 d. – Dominique'o Blaiso, Martino Neumaierio ir Žilvino Landzbergio kūrybos paroda „Tarp laiko ir istorijos“	i ki 10 d. – Gintaro Gecevičiaus paroda	OKT/Vilniaus miesto teatras	13 d. 16 val. – P. Sūskindo „KONTRABOSAS“. Rež. – V. Masalskis
Galerija „Akademija“	Galerija „Kunstkamera“	ŠIAULIAI	14, 15 d. 19 val. OKT studijoje – S. Becketto „PASKUTINĖ KREPO JUOSTA“. Rež. – O. Koršunovas
<i>Pilies g. 44/2</i>	<i>Ligoninės g. 4</i>	„Laiptų galerija“	Valstybinis jaunimo teatras
iki 9 d. – Vilniaus dailės akademijos Grafinio dizaino katedros magistrantų darbų paroda	Algimanto Kezio fotoparoda „Architektonika“	<i>Žemaitės g. 83</i>	8, 9 d. 18 val. – PREMIERA! P. Demirskio „NESISTEBÉK, JEI KAS NORS ATEIS PADEGTI TAVO NAMŪ“. Rež. – A. Jankevičius, scenogr. ir kost. dail. – L. Lušaitytė, kompozitorius – J. Sakalauskas, Vaidina A. Ramanauskaitė,
Tekstilės galerija „Artifex“	Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos galerija	<i>nuo 8 d. – Ligijos Stalevičienės akvarelės</i>	A. Pukelytė, D. Šilkaitė, S. Ivanovas, S. Storpiščis, I. Cipliauskas, A. Kazanavičius,
<i>Gaono g. 1</i>	<i>Šv. Jono g. 11</i>	<i>iki 13 d. – Šarūno Saukos tapybos paroda</i>	J. Damaševičius, G. Arbačiauskas, J. Saka-
iki 9 d. – Severijos Inčirauskaitės-Kriaunevičių kūrybos paroda „Išardymai“	Dailės galerija	Spektakliai	lauskas
A. ir A. Tamšaičių galerija „Židiny“	„Mažoji galerija“	VILNIUS	10 d. 12 val. – A. Giniotio „JUZÉ DYKA-DUONIS“. Rež. – A. Giniotis
<i>Dominikanų g. 15</i>	<i>Latvių g. 19A</i>	Nacionalinis operos ir baletų teatras	10 d. 18 val. – „JIS IR JI“ (pagal J. Biliūno ir J. Janulaitytės-Biliūnienės laiškus). Scen. aut. ir rež. – B. Mar (Salė 99)
Dailininkų Tamšaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	Vlado Karatajaus paroda „Tik portretas“	„Laiptų“ teatras	12 d. 18 val. – PREMIERA! Žemaitės „TRYS MYLIMOS“. Rež. – A. Jankevičius, scenogr. – G. Bražytė, kost. dail. – S. Straukaitė, muzikinės kompozicijos – R. Gražinė.
Telšių galerija	Galerija „Šofar“	„Šiaulių“ teatras	13 d. 18 val. – „BARBORA RADVILAITĖ“ (pagal S. Vainiūno, A. Malcio, H.M. Góreckio ir kt. muziką). Dir. – R. Šervenikas
<i>Kęstučio g. 3</i>	<i>Mėsiniu g. 3A/5</i>	„Valstybinis jaunimo teatras“	14 d. 12 val. – N. Indriūnaitės „SNIEGUOLĖ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI“ (pagal brolių Grimmų pasaką). Rež. – N. Indriūnaitė
iki 15 d. – Mikaelio Coville-Anderseno fotografijų paroda „Paminklas judėjimui – dviračių eismas Daniujos sostinėje“	nuo 8 d. – fotografių paroda „A bisele apie Litvakų paveldą“	„OKT/Vilniaus miesto teatras“	10 d. 14 val. – N. Indriūnaitės „COLIUKĖ“ (H.Ch. Anderseno pasakos motyvais).
iki 11 d. – fotografių paroda „Technologijos gamtai“	KAUNAS	„Valstybinis jaunimo teatras“	Rež. ir dail. – R. Driežis
iki 10 d. – VIII tarpatautinė tekstilės miniatiūrų bienalė „Mintys – tai....“	M. Žilinsko dailės galerija	Nacionalinis operos ir baletų teatras	9 d. 12 val. – N. Indriūnaitės „GAIDELES PINIGAUTOJAS“. Scenarijus aut., rež. ir dail. – V. Mazūras
	<i>Nepriklausomybės a. 12</i>	„Nacionalinis operos ir baletų teatras“	10 d. 12 val. – „DAKTARAS DOLITLIS“ (pagal H. Loftingą). Rež. – R. Driežis
	<i>Kauno bienalė „Unitekstas“:</i>	„Šiaulių“ teatras	Mažoji salė
	Patricios Piccinini (Australija) paroda „Nematoma Saulė su mumis“, Gao Yuan (Taivanas) paroda „Naujoji epocha“, Monikos	„Laiptų“ teatras	9 d. 14 val. – N. Indriūnaitės „SNIEGUOLĖ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI“ (pagal brolių Grimmų pasaką). Rež. – N. Indriūnaitė
		„Šiaulių“ teatras	10 d. 14 val. – N. Indriūnaitės „COLIUKĖ“ (H.Ch. Anderseno pasakos motyvais).
		„Valstybinis jaunimo teatras“	Rež. ir dail. – R. Driežis
		„Nacionalinis operos ir baletų teatras“	9 d. 12 val. – N. Indriūnaitės „GAIDELES PINIGAUTOJAS“. Rež. – Š. Datenis (jaunuj scenos menininkų programa „Atvira erdvė“)
		„Nacionalinis operos ir baletų teatras“	9, 10 d. 19 val. Juodaijo salėje – PREMJERA! „MEILĖ TRIMS APELSINAMS“. Rež. – A. Giniotis (teatras „Atviras ratas“)
		„Nacionalinis operos ir baletų teatras“	10 d. 12 val. Kišeninėje salėje – PREMJERA!

„TARMIŲ STALAS“. Rež. – S. Degutytė („Stalo teatras“)	ŠIAULIAI	vauja LMTA simfoninis orkestras (vad. – M. Staškus). Solistai K. Glinskaitė, E. Klimaitė, N. Kovalenkaitė, J. Stanelytė, J. Pavlovaitė, A. Pilibavičiūtė, D. Kudrinas, L. Zigmantaitė, J. Kirstukas, M. Pogrebiak, R. Šveisteris. Dir. – J. Wallnigas
12 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „TANGO SALON“ Idėjos aut. – G. Ivanauskas (G. Ivanausko teatras)	Šiaulių dramos teatras	8 d. 18 val. – „KOVA“ (pagal F. Kafkos kūrybą). Rež. – P. Ignatavičius
12 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „ANTIGONE“ (NE MITAS)“ Rež. – I. Stundžytė (teatro laboratorija „Atviras ratas“)		9 d. 18 val. – PREMJERA! M. Pagnolio „DUONKEPIO ŽMONA“. Rež. – A. Lebeliūnas
13 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „1863“. Choreogr. – F. Feheris (šoki teatras „Aura“)		10 d. 12 val. – „KUKUČIO KELIONĖ“ (pagal M. Martinačio „Kukučio balades“). Inscenizacijos aut. ir rež. – I. Norkutė
13 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „BRANGIOJI MOKYTOJA“ Rež. – I. Stundžytė (teatro laboratorija „Atviras ratas“)		10 d. 18 val. – R. Lamoureux „SRIUBINĖ“. Rež. – N. Mirončikaitė
14 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – C. Graužinio „VIKAS ARBA NIEKO“ Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“)		12 d. 18 val. – PREMJERA! „PAŽADÉK, KAD NEIŠEISI PIRMAS“ Rež. – A. Lebeliūnas (VŠĮ „Laimingi žmonės“)
KAUNAS		13 d. 18 val. – miuziklas „PRANAŠAS: KARTOKITE MYLIU!“
Kauno dramos teatras	PANEVĖŽYS	
8 d. 19 val. <i>Mázajoje scenoje</i> – J. Tumo-Vaižgant „ŽEMÉS AR MOTERS“ Rež. – T. Erbrédėris	Juozo Miltinio dramos teatras	8 d. 18 val. – „KULKOS VIRŠ BRODVÉJAUS“ (pagal P. Rozenfeldo-Olevo pjesę).
9 d. 15 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – „JERUZALÉ“ (pagal J. Butterworth). Rež. – R. Atkočiūnas		Rež. – D. Kazlauskas
10 d. 15 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – Keturakio „AMERIKA PIRTYJE“ Rež. – V. Lencevičius		9 d. 17 val. – „ANÉ IŠ ŽALIASTOGIŪ“ (pagal L.M. Montgomeri romaną). Rež. – A. Gluskinas
10 d. 19 val. <i>Rūtos salėje</i> – klasikinių Indijos menų festivalis „SurŠadhana-13“		10 d. 17 val. – N. Gogolio „VEDYBOS“. Rež. – R. Augustinas A.
12 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – PREM-JERA! Čechovo „VYŠNIŲ SODAS“. Rež. – A. Areima		„Keistuolių teatro“ spektakliai
13 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – PREM-JERA! K. Binkio „ATŽALYNAS“ Rež. – J. Vaitkus (Lietuvos nacionalinis dramos teatras)		13 d. 11 val. – „KAI AŠ MAŽAS BUVAU“. Rež. – V. Žirkus
14 d. 19 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – PREM-JERA! „MELANCHOLIJOS BOKŠTAI“ Chorogr. – A. Naginevičiūtė (Kauno menininkų namai, šoki teatras „Aira“)		13 d. 18 val. – „TŪLA IR KITI“ Rež. – A. Kaniava
14 d. 18 val. <i>Ilgiojoje salėje</i> – opera „GEROS DIENOS!“ (VĮ „Operomanija“)	Koncertai	
Kauno muzikinis teatras	Lietuvos nacionalinė filharmonija	
8 d. 18 val. – Ch. Gounod „FAUSTAS“. Dir. – J. Geniušas		9 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistai Ū.U. Žebriūnaitė (altas). Dir. – I. Yinonas. Programoje H.-P. Dotto, K. Pendreckio, A. Dvoržako kūriniai
9 d. 15 val. – J. Malikonio koncertas		10 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Valstybinis Vilniaus kvartetas. Solistai M. Gecevičius, V. Vidžbelis (valtoras). Dalyvauja Vilniaus pučiamuji me-dzioklinių ragų klubo „Tauro ragai“ narai
9 d. 18 val. – „NOTRDAMO LEGENDA“. Insc. aut. ir choreogr. – A. Jankauskas, dir. – J. Janulevičius		10 d. 16 val. <i>Trakų pilies Didžiojoje menėje</i> – Lietuvos kamerinis orkestras. Solistės A. Krikščiūnaitė (sopranas), I. Prudnikovaitė (mecosopranas). Dir. – M. Pitrénas
10 d. 12 val. – W.A. Mozarto „MAŽOJI BURTŲ FLEITA“ Dir. – V. Visockis		13 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos kamerinis orkestras. Solistas V. Čepinskis (smuikas). Dir. – A. Skulsky
10 d. 18 val. – K. Millöckerio „STUDENTAS ELGETA“ Dir. – V. Visockis		
13 d. 17 val. – R. Rodgero „MUZIKOS GARSAI“ Dir. – J. Vilnonis		Lietuvos muzikų rėmimo fondas
14 d. 18 val. – J. Strausso „NAKTIS VENECIOJE“ Dir. – J. Geniušas		10 d. 14 val. <i>Vilnius arkkatedroje baziliukoje</i> – B. Vasiliauskas (vargonai), A. Budrys (klarnetas), J. Gedminaitė (sopranas), R. Valančauskas (trombones), berniukų ir jaunuolių choras „Ažuoliukas“ (meno vad. ir vyr. dir. – V. Miškinis), V. Juodpusis (muzikologas)
Kauno kamerinis teatras	VILNIUS	
8 d. 18 val. – PREM-JERA! F. Zelerio „TIESA“. Rež. – S. Rubinovas	Kongresų rūmai	8 d. 19 val. – <i>Dainuojame G. Verdij“</i> . I. Linaburgytė (mecosopranas), Valstybinis choras „Vilnius“ (vad. – P. Gylis), Šiaulių valstybinis kamerinis choras „Polifonija“ (vad. – T. Ambrozaitis), Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Dir. – P. Gylis
9 d. 18 val. – D. Čepauskaitės „KAVINĖ PAS BLEZA“ Rež. – S. Rubinovas		9 d. 18 val. – kamerinis koncertas „Romantizmo koordinatės 6° 00' – 8° 00'“ Z. Levickis (I smuikas), D. Narkevičius (II smuikas), R. Rosomalauskas (altas), V. Šliugždinienė (violončelė), O. Ramonas (kontrabosas), J. Rezničenko (klarnetas), A. Puplauskis (fagotas), G. Ščerbavicius (valtornė), S. Okruško (fortepijonas)
10 d. 18 val. – D. Čepauskaitės „BE GALO ŠVELNI ŽMOGŪDYSTĘ“. Rež. – S. Rubinovas		Taikomosios dailės muziejus
14 d. 18 val. – F. Rabelais „GARGANTIUA IR PANTAGRUELI“ Rež. – S. Rubinovas		8 d. 18 val. – <i>Lietuvos kamerinės muzikos festivalis</i> . Trio (barokinis trio, Vokietija): T. Debus (violončelė), L.R. Bader (violončelė), viola da gamba), J. Lang (klavesinas)
Kauno lėlių teatras		
9 d. 12 val. – „UŽBURTOS PILIES PASLAPТИS“. Rež. – O. Žiugžda		9 d. 18 val. – <i>Svetainėje</i> – kompaktinės plokšteliės „Lietuviškos dainos“ pristatymas. Dainas iš A. Juškos dainyno atlikis Kauno folkloro ansamblis „Gilė“
10 d. 12 val. – PREM-JERA! „ČIPOLINO NUOTYKIAI“ (pagal G. Rodari). Rež. – K. Jakštės		11 d. 18 val. <i>Svetainėje</i> – vakaras iš ciklo „Pažinkime Vilnių“ Tema „Vilnius kraštovaizdžio savitumas“. Dalyvauja N. Balčiūnienė
KLAIPĖDA		12 d. 18 val. <i>Svetainėje</i> – vakaras iš ciklo „Pasidainavimai su Veronika“. Svečiuose M. Romerio universiteto fokloro ansamblis „Ritingo“ (vad. – A. Kirda). Vakaro vedėja V. Povilonienė
Klaipėdos valstybinis dramos teatras		12 d. 19 val. <i>Didžiojoje salėje</i> – aktoriaus A. Bialobžesko vakaras-koncertas „Aš pažinu karalių tavyje“
9 d. 17 val. <i>Žvejų rūmuose</i> – M. Matišiūčiaus „MOTERIS BE KŪNO“. Rež. – R. Kudzmanaitė		13 d. 17 val. <i>Svetainėje</i> – G. Šmit paskaita „Gimimo datų įtaka žmonių santykiams“
13 d. 18 val. <i>Alytaus dramos teatre</i> , 14 d. 18 val. <i>Marijampolės dramos teatre</i> , 15 d. 17 val. <i>Kėdainių kultūros centre</i> – K. Dragunskajos „LUNAČIARSKO LUNAPARKAS“ Rež. – D. Rabašauskas		14 d. 15 val. <i>Svetainėje</i> – Rytų Lietuvos mokytojų senjorų klubo literaturinė popietė
Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras		14 d. 19 val. <i>Didžiojoje salėje</i> – grupės „El Fuego“ koncertas „Žodžiai gyvenimui“
10, 17 d. 13 val., 12 d. 10 val. ir 12 val. – PREM-JERA! V. Konstantinovo „NELIŪDNOS VARLĖS NEPRINCAS“		

Bibliografinės žinios**MENAS. FOTOGRAFIJA**

Eilėvaizdžiai : 1978–2008 m. pelšiai ir kerpės : piešiniai ir eileraščiai / Česlovas Lukenskas ; [sudarė Malvina Jelinskaitė]. – Vilnius : Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2013 ([Vilnius] : BALTO print). – 191, [1] p. : iliustr. – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-609-447-080-6

Erdvinių formų kūrimo pagrindai : metodinė priemonė / Danutė Jazgevičiūtė ; Lietuvos edukologijos universitetas. Ugdymo mokslo fakultetas. Dailės katedra. – Vilnius : Edukologija, 2013 (Vilnius : Edukologija). – 51, [1] p. : iliustr. – (Metodinės priemonės, ISSN 2335-2396). – Tiražas 100 egz. – ISBN 978-9955-20-872-3

Mūsų Kaunas : [iš paukščio skydžio : fotoalbumas / Goda ir Kęstutis Urbanai]. – Kaunas [i.e. Karmėlava (Kauno r.)] : Nesko, 2012 ([Kaunas] : Kopė). – 72] p. : iliustr. – Antr. iš virš. – Aut. nurodyti nugar. – Gretut. tekstas liet., angl., rus. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-95446-0-1 (jr.)

Širdies šviesoj... : [tapybos albumas] / Algimantas Stanislovas Kliauga ; [sudarytojai Dalia Kiukienė, Algimantas S. Kliauga]. – Vilnius : Atkula ; [Rokiškis] : Rokiškio krašto muziejus, 2013 (Vilnius : Standart sp.). – 75, [5] p. : iliustr., portr. – Dalis gretut. teksto liet., angl. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-609-8084-03-0

GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

Angelų klubas : [satyrinė istorija] / Luis Fernando Verissimo ; iš portugalų kalbos vertė Zigmantas Ardičius ; [panaudoti Nelly Dimitranovos piešiniai]. – Vilnius : Versus aureus, [2013] (Gargždai (Klaipėdos r.) : Print-it). – 109, [2] p. : iliustr. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-9955-34-425-4

Baltija : literatūrinis-kultūrinis almanachas / sudarytojai Juozas Šiknelis, Marijus Šidlauskas. – Klaipėda : Druka, 2013. – ISSN 0235-8409

2013. – 2013 (Klaipėda : Druka). – 191, [1] p. : iliustr., portr. – Tiražas 500 egz.

Gyvenimas ir dvi novelės : [prozininkės, dramaturgės prisiminimai ir kūryba] / Ema Mikulėnaitė. – Vilnius : Homo liber, 2013 ([Vilnius] : Petro ofsetas). – 174, [2] p. : iliustr. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-609-446-064-7 (jr.) : [12 Lt]

Lengvai : [romanas] / Tamara Webber ; iš anglų kalbos vertė Daumantas Gadeikis. – Vilnius : Alma littera, 2013 (Vilnius : Petro ofsetas). – 277, [2] p. – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-609-01-1165-9 (jr.) : [25 Lt 42 ct]

Ne tas drugys : [romanas] / Vytautė Žilinskaitė. – Vilnius : Alma littera, 2013 (Kaunas : Spindulio sp.). – 237, [2] p. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-01-1113-0 (jr.) : [18 Lt 36 ct]

O tempora! : [trumposios dramos ir pasakėjosių] / Tomas Dirgėla. – Vilnius : Edukologija, 2013 (Vilnius : Edukologija). – 103, [1] p. : (Jaunujų rašytojų kūryba). – Tiražas [50] egz. – ISBN 978-9955-20-867-9 (jr.) : [16 Lt]

Poetinių dialogai / Antanas Baranauskas, Klemensas Kairys, Karolina Praniauskaitė ; [parengė Rasa Bražėnaitė, Skaidrė Račkaitytė]. – [Anykščiai] : A. Baranausko ir A. Vienulio-Žukausko memorialinis muziejus, 2013 (Vilnius : Standart sp.). – 119, [1] p. : iliustr., faks. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-9986-580-26-3

Princesės Sultanos ratus / Jean Sasset ; iš anglų kalbos vertė Vytautas Petrukitis. – Vilnius : Alma littera, 2013 (Kaunas : Spindulio sp.). – 242, [3] p. – Tiražas 2200 egz. – ISBN 978-609-01-1166-6 (jr.) : [28 Lt 25 ct]

Ransė gyvenimas : [biografinis romanas apie abatą, Trapistų ordino įkūrėjį] / François René de Chateaubriand ; iš prancūzų kalbos vertė Genovaitė Dručkutė. – Vilnius : Versus aureus, [2013] (Vilnius : BALTO print). – 189, [2] p. – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-9955-34-364-6 (jr.)

Spektras : eileraščiai / Marius Plečkaitis. – Vilnius : Edukologija, 2013 (Vilnius : Edukologija). – 69, [1] p. : (Jaunujų rašytojų poezija, ISSN 2335-7096). – Tiražas [50] egz. – ISBN 978-9955-20-869-3 (jr.) : [17 Lt]

Susitikimai = *Cysmėčiai* = *Spotkania* : istoriniu ir dabartiniu pasienio regionu literatūriu keliu : [antologija / sudarytojas-redaktorius Juzef Šostakovičius ; teksto vertimus atliko UAB „Vertimo namai“]. – Vilnius : [S. Subotovič individuali veikla], 2013 (Vilnius : Standart sp.). – 123, [5] p. : iliustr. – Tekstas liet., baltar., lenk. – Dalis gretut. teksto liet., baltar., lenk. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-95483-1-9 (jr.)

Tobula blyški méniesienai : [apysaka] / Vytautas Varanius. – Vilnius : Edukologija, 2013 (Vilnius : Edukologija). – 109, [1] p. : (Jaunujų rašytojų proza). – Tiražas [50] egz. – ISBN 978-9955-20-868-6 (jr.) : [16 Lt]

GROŽINĖ LITERATŪRA VAIKAMS

Dynukės : [romanas vaikams] / Erich Kästner ; iš vokiečių kalbos vertė L. Starevičiūtė ; iliustravo Walter Trier. – Vilnius : Alma littera, 2013 (Vilnius : Spauda). – 141, [2] p. : iliustr. – (10+ : klasika, ISSN 1822-717

„Gili gerklė“

Savaitės filmai

Adełės gyvenimas. I ir II skyrius ****

Penkiolikmetė Adełė (Adèle Exarchopoulos) pamato gatvėje praeinančią keistą merginą mėlynais plaukais ir pradeda jos ieškoti. Dailiuju menų akademijos studentė Ema (Léa Seydoux) atvers Adelei, kas yra meilė, ir privers kentėti. Dviejų herojų santykius Abdellatifas Kechiche'as rodo taip iš arti, kad svarbus ir reikšmingas tampa kiekvienas gestas, žodis, žvilgsnis. Filmo realizmas patecintas, nes tik taip režisierius gali išvengti patoso, melodramatiškumo ar melo, ypač rodant ilgas herojų meilės scenas. Tačiau šis Kanus šiemet sužavėjės ir „Auksine palmės šakele“ apdovanotas filmas – ne tik meilės, bet ir brendimo, savęs atradimo istorija, atskleidžianti šių dienų prancūzų visuomenės socialines užtvaras, kurios taip pat formuoja Adelės pasaulėžiūrą (Prancūzija, Belgija, Ispanija, 2013). (Vilnius, Kaunas)

Gili gerklė ***

1972-aisiais pirmasis pornografinis filmas, viešai leistas demonstruoti JAV kino teatruse, vadinosi „Gili gerklė“. Lietuvių platintojai kažkodél šiuo pavadinimu pakeitė originalą „Lovelace“, nors režisieriai Robas Epsteinas ir Jeffrey Friedmanas pasakoja apie „Gilioje gerklėje“ pagrindinių moters, kurios klitoris yra gerklė, vaidmenį sukūrusios Lindos Lovelace (1949–2002) gyvenimą. Jis susiklostė tragediakai, tačiau iš filmo vargu ar galima sužinoti ką nors daugiau. Lindą suvaidinusi Amanda Seifried, o juo labiau režisieriai, regis, nelabai domisi istoriniu kontekstu, kuris buvo toks svarbus, kad keliuose filmuose pasirodžiusi Lovelace staiga tapo milžiniškų permanentų simboliumi. Regis, pati filmo herojė nelabai supranta, kas atsitiko, ir lengvai pasiduoda pikto despotiško vyro (Peter Sarsgaard), o paskui femininių įtakai ir manipuliacijoms. Taip pat vaidina Sharon Stone, Hankas Azaria, Jamesas Franco (JAV, 2013). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

Enderio žaidimas ***

Anksčiau pasauli gelbėjo raumeninių supermenai ir kitokie supervyrai bei supermoterys, bet laikai pasikeitė ir dabar gelbėtojais vis dažniau tampa paaugliai. Tai suprantama, nes jiems ir skiriami visi vienas į kitą panašūs Holivudo fantastiniai filmai apie ateitį. Šis perkels į 2070-uosius, žmonijai reikia naujų gelbėtojų, todėl valdžia nusprendžia auginti būsimą elitą nuo mažų dienų. Iš grupelės, kuri išsiunciama tobulintis į orbitinę karinę stotį, išskirkia Enderiu pramintas genialus berniukas (Asa Butterfield). Jis pažymi ir tuo, kad nori išsaugoti žmogiškumą net žiaurios konkurencijos sąlygomis. Enderio auklėjimu rūpinasi veteranas pulkininkas (Harrison Ford), prieš 20 metų atrėmės kosmoso piktadarių ataką Žemėje. Režisierius Gavinas Hoodas stengési, kad filme būtų kovojo ne tik su blogiu, bet ir su savo silpnybėmis. Taip pat vaidina Benas Kingsley, Viola Davis, Abigail Breslin (JAV, 2013). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

Karti, karti... ***

Šiuolaikiški ir talentingi Nataša ir Romanas svajoja apie europietiškas vestuves jūros pakrantėje. Tačiau Natašos patėvis parengė kitą scenarijų. Valdininkas įžvelgia vestuvėse savo karjeros trampliną ir stengiasi, kad viskas būtu „kaip reikia“. Jaunujų laukia nepamirštamas vakaras restorane ir pilnas nykiausiu apeigų rinkinys. Jaunieji slapta rengia alternatyvias vestuves, bet aplinkybės susiklosto taip, kad abu „renginių“ susilieja. Prisidengės Žoros Kryžovnikovo pseudonimu režisierius Andrejus Peršinas sukūrė filmą, kuriame net toks absurdūs vestuvių ritualas tiksliai perteikia miniatiūrinį visuomenės modelį, visą jausmą, absurdų pokštą, ekscentrišką personažų spektra ir begalę kičo bei beskonybės stilus variantų. Sužavėti rusų kino kritikai filme pamatė šių dienų Rusiją. Pagrindinius vaidmenis sukūrė Sergejus Svetlakovas, Julija Aleksandrova, Jegoras Koreškovas, Janas Capnikas, Jelena Valiuškina (Rusija, 2013). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

***** – ševedras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras, šokis – Milda Brukštutė

Muzika – Laimutė Ligeikaitė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

8–17 d. – „Scanorama 2013“
8–14 d. – Paskutinį kartą Vegase (JAV) – 15.45, 19.15, 21.45
Gili gerklė (JAV) – 15.15, 17.30, 19.45
Enderio žaidimas (JAV) – 14, 18.45
12 d. – Patarėjas (JAV) – 19 val.
13 d. – koncertas „Muse – Live At Rome Olympic Stadium“ – 19 val.
14 d. – Ogis ir tarakonai (JAV) – 18.15
9 d. – G. Puccini „Toska“ Tiesioginė premjeros translacija iš Niujorko Metropoliteno operos – 19.55
8–14 d. – Pistonai (Lietuva) – 13.30, 15.45, 18.30, 21.15
Karti, karti (Rusija) – 16.30, 18.30, 21.45
8, 10–13 d. – Ekskursantė (rež. A. Juzėnas) – 11.30, 13.30, 18.15; 9 d. – 11.30, 18.15; 14 d. – 11.30, 13.30
8, 10–14 d. – Debesuota, numatoma mėsos kukulių kruša 2 (3D, JAV) – 12.15, 16.45;
9 d. – 12.15
8–14 d. – Debesuota, numatoma mėsos kukulių kruša 2 (JAV) – 11.15, 13.30
Turbo (3D, JAV) – 14.30, 16 val.
Turbo (JAV) – 11, 13.05
Didis grožis (Italija, Prancūzija) – 16.15, 21 val.
8–11, 14 d. – Blogas senelis (JAV) – 13.45, 19.30; 9, 12, 13 d. – 13.45
8–14 d. – Mačetė žudo (JAV) – 22 val.
Sparnai (3D, JAV) – 11.15
Sparnai (JAV) – 14 val.
Gravitacija (3D, JAV) – 20.45
Laiškai Sofijai (D. Britanija) – 11 val.
8, 10–14 d. – Tūnės tamsioje 2 (JAV) – 21.30
10 d. – Alisa Stebuklė šalyje (JAV) – 10.50

Cinemas Akropolis

8–14 d. – Paskutinį kartą Vegase (JAV) – 11.45, 14.15, 16.45, 19, 21.30
Enderio žaidimas (JAV) – 12.15, 15.15, 17.45, 20.30
Gili gerklė (JAV) – 17.30, 19.45, 21.50
14 d. – Ogis ir tarakonai (JAV) – 18.15
13 d. – koncertas „Muse – Live At Rome Olympic Stadium“ – 19 val.
12 d. – Patarėjas (JAV) – 19 val.
8–14 d. – Karti, karti (Rusija) – 11.15, 16, 18.45, 21.10
Tūnės tamsioje 2 (JAV) – 13, 15.30, 21 val.
Debesuota, numatoma mėsos kukulių kruša 2 (3D, JAV) – 11, 13.45, 16.15
Debesuota, numatoma mėsos kukulių kruša 2 (JAV) – 10.15, 12.30, 14.45
Pistonai (Lietuva) – 17, 19.15, 21.20
Turbo (3D, JAV) – 11.30, 14, 16.30
Turbo (JAV) – 10.30, 12.45, 15 val.
8–11, 13, 14 d. – Blogas senelis (JAV) – 19.30, 21.40; 12 d. – 21.40
8–14 d. – Ekskursantė (rež. A. Juzėnas) – 13.30, 20.45
8–12, 14 d. – Gravitacija (3D, JAV) – 18.30
9 d. – Sparnai (JAV) – 10.45
8–13 d. – Mačetė žudo (JAV) – 18.15
10 d. – Ralfas Griovėjas (JAV) – 10.30
„Skalvijos“ kino centras

Europos šalių kino forumas „Scanorama“

8 d. – Belvilio kūdikis (dok. f., Švedija) – 18.30
8 d. – Kiddo gyvenimas (dok. f., Danija) – 20 val.
9 d. – Prieš iškrentant sniegui (Norvegija, Vokietija, Irakas) – 13.40
9 d. – Radijo namai (dok. f., Prancūzija, Japonija) – 15.30
9 d. – Trys interpretacijos pratimai (Rumunija, Prancūzija) – 17.30
9 d. – trumpametražių filmų programa

„Europos kino akademijos nominantai ir laureatai 2012“ – 20.30; 15 d. – 21 val.

10 d. – Dienai brékstant (Serbija, Kroatija, Prancūzija) – 17.30

10 d. – Kaifas, seksas ir mokesčiai (Danija) – 19.20

10 d. – Nepažystamas prie čzero (Prancūzija) – 21.10

11 d. – Repetujant „Traviatą“ (dok. f., Prancūzija) – 16.30

11 d. – Praeitis (Prancūzija, Italija, Iranas) – 18.40

12 d. – Žudymo aktas (dok. f., Danija, Norvegija, Jungtinė Karalystė) – 18 val.

12 d. – Apie arklius ir žmones (Ilandija) – 21 val.

13 d. – Leila Furi (Vokietija, PAR, Prancūzija, Nyderlandai) – 17 val.

13 d. – Prince Avalanche (JAV) – 19 val.

13 d. – Komikas (Jungtinė Karalystė) – 21 val.

14 d. – Kenotafas (rež. A. Stonys) – 19 val.

14 d. – Išgyvena tik mylintys (JAV, Vokietija, Prancūzija, Kipras, Jungtinė Karalystė) – 21 val.

Programa „Robert's Bressonas iš arčiau“

7 d. – Bulonės miško damos (Prancūzija) – 17 val.

8 d. – Kišenvagis (Prancūzija) – 17 val.

11 d. – Žanos d'Ark teismas (Prancūzija) – 15 val. (seansas seniorams)

12 d. – Pinigai (Prancūzija, Šveicarija) – 16.15

14 d. – Mušėtė (Prancūzija) – 17.30

Programa „Nicolas Roegas iš arčiau“

8 d. – Dabar nežiūrėk (Jungtinė Karalystė, Italija) – 22 val.

10 d. – Apsédimas (Jungtinė Karalystė) – 15 val.

11 d. – Pasirodymas (Jungtinė Karalystė) – 21.10

10 d. – ciklas „Karlseno kinas“. Nono, berniukas Zigzagius (Nyderlandai, Belgija, Jungtinė Karalystė, Ispanija) – 13 val.

Ozo kino salė

8 d. – Samsara (JAV) – 17.40

9 d. – Igruški (rež. L. Lužytė) – 14 val.

9 d. – Aurora (rež. K. Buožytė) – 15 val.

10 d. – Maskva, Belgija (Belgija) – 16 val.

KAUNAS

Forum Cinemas

8, 9 d. – Paskutinį kartą Vegase (JAV) – 15.30, 18.30, 21 val.; Enderio žaidimas (JAV) –

14.45, 18 val.; Gili gerklė (JAV) – 19.45, 22 val.

14 d. – Ogis ir tarakonai (JAV) – 17.30

13 d. – koncertas „Muse – Live At Rome Olympic Stadium“ – 19 val.

9 d. – G. Puccini „Toska“ Tiesioginė premjeros translacija iš Niujorko Metropoliteno operos – 19.55

14–17 d. – „Scanorama 2013“

12 d. – Patarėjas (JAV) – 19 val.

8–14 d. – Pistonai (Lietuva) – 14, 16.30, 19.15, 21.30; Turbo (3D, JAV) – 11.15, 13.30, 15.45

8, 10–14 d. – Turbo (JAV) – 12.45, 15 val.; 9 d. – 10.30, 12.45, 15 val.

8–14 d. – Debesuota, numatoma mėsos kukulių kruša 2 (3D, JAV) – 11.45, 14.15, 16.45

Debesuota, numatoma mėsos kukulių kruša 2 (JAV) – 10.15, 12.30

8, 10, 11, 12 d. – Blogas senelis (JAV) – 17.15, 19.30, 21.45; 9 d. – 17.15; 13 d. – 21.45

8, 10, 11, 13, 14 d. – Karti, karti (Rusija) – 18.45, 21.15; 9, 12 d. – 21.15

8–14 d. – Tūnės tamsioje 2 (JAV) – 13, 20.45

8–13 d. – Gravitacija (3D, JAV) – 17.30

8–14 d. – Sparnai (JAV) – 10.45; Ekskursantė (rež. A. Juzėnas) – 11.30

10 d. – Krudžiai (JAV) – 10.30

8, 10–13 d. – Karti, karti (Rusija) – 21.50

8–13 d. – Gravitacija (3D, JAV) – 20.45

8–14 d. – Sparnai (JAV) – 10.45

10 d. – Ratai 2 (JAV) – 10.30

Romuva

<p